

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Verwaltung und Schriftleitung · Uprava in uredništvo: Puceljčeva 5 —
Tel. 31-22—31-26 — Erscheint wöchentlich · Izhaja vsak teden

Festbezugspreis jährlich · Naročnina letno Lit 24 — Einzelverkaufspreis
· Posamezna številka Cent. 80.

FÜHRERJEV ODGOVOR SLOVENSKIM KMETOM

Sporočilo prezidenta generala Rupnika na zborovanju kmečkih beguncev v Ljubljani — Ustanovitev kmetijske stanjske organizacije

Slovenski kmetovalci — in sicer dolenski, notranjski in belokranjski kmečki begunci — so doživeli pretekli četrtek v Ljubljani znamenit praznik. Zbrali so se v franciskanski dvorani, ki je bila za praznično uro primerno okrašena. Na zboru je visela trobojnica, na obeh straneh grb, na odru zelenje. Dvorana je bila nabito polna. Napeto so pričakovali prezidenta generala Leona Rupnika, ki je obljubil svoj prihod na to zborovanje, da izrazi hudo preizkušenim beguncem utešno sporočilo.

Ko je točno ob 10. vstopil gospod prezident s svojimi spremljevalci v dvorano, so vsi zbrani navdušeno vzklikali in ploskali. S tem prisrčnim sprejemom kakor tudi v teku zborovanja je bil podan močan dokaz globoke vdanosti in hvalečnosti beguncev, ki so našli bratsko zavetje v Ljubljani, kjer uživajo največjo naklonjenost prezidenta Rupnika. Obenem pa je prišla do izraza tudi iskrena hvalečnost in popolna lojalnost našega kmetstva nasproti velikemu Führerju nemškega naroda. Čigar zahvalo v pozdrav slovenskim kmetom je navzočim zborovalcem sporočil prezident Rupnik.

Namen tega zborovanja je bil, odgovoriti dolenskim, notranjskim in belokranjskim beguncem na njihove prošnje in želje, ki jih je sporočila prezidentu Rupniku sredi decembra posebna delegacija odbora dolenskih, notranjskih in belokranjskih beguncev v Ljubljani. Zborovanju je predsedoval bivši narodni poslanec g. France Skulj, ki je izpregovoril uvodni pozdrav, ob katerem je navdušeno ploskanje vseh navzočih pokazalo hvalečnost in zaupanje, ki ju goji prebivalstvo do prezidenta Rupnika. Predsedujoči France Skulj je obrazložil namen zborovanja. Orsal je prizadevanje odbora beguncev in hvaležno podčrtal velikodušno naklonjenost predstavnikov nemškega kmetstva.

je položaj zdel obupen. Kakor tolikokrat v zgodovini je tudi sedaj kmet rešil našo čast in naš obstanek ter se ni dal ubiti v boljševizmu. Hrabremu kmetu in njegovim borečim se sinovom je prišla pomoč, pomoč najboljših vojakov na svetu in njihovega velikega Führerja. S tem pa je prišla tudi pomoč in podpora vsemu slovenskemu narodu. Tako smo bili priznani za člana družine evropskih narodov, naše domobranstvo pa je naš narodni skupnosti pokazalo pot do rešitve.

In zopet so najzvestejši sinovi našega naroda, kmetje, ki so od leta 1941. dalje prestajali največje in žrtvovale največ, najprej — in preden je gospoda to storila — spoznali naš položaj, prišli k meni ter me prosili, da se v njihovem imenu zahvalim nemški vojski za pomoč in da velikemu Führerju Evrope javim, da so pripravljeni vzdržati v boju in delu proti komunizmu.

Tako so — brez politikov in diplomatov — naši pošteni in verni kmetje obrnili na naš mali slovenski narod pozornost za vso Evropo borečega se Führerja nemškega naroda in krmarja evropske usode.

Bil sem zato v nedeljo, pri slovenski proslavi enajstletnice narodnosocialističnega prevzema oblasti, ponosen, ko sem pred zbrano nemško oklopno divizijo slisal skupinskega vodjo gosp. generala Rösenerja reči med drugim naslednje besede:

»V posebno veselje mi je, da se morem zahvaliti delavoljubnemu slovenskemu narodu. Vi, gospod general Rupnik, ste sporočili v svojem pismu z dne 22. decembra po pokrajinskem vodji izjavo lojalnosti več tisoč kranjskih kmetov Führerju nemške države. Pooblaščen sem, da vam, gospod general, sporočim, da se je Führer nemške države vašega sporočila zelo razveselil in vam po pokrajinskem vodji sporočila svojo posebno zahvalo. Obenem vas prosi, da sporočite zastopstvu slovenskih kmetov njegovo zahvalo in priznanje.«

To so bile besede g. generala Rösenerja.

Srečen sem, da vam morem, moji marljivi rojaki, prečitat tudi pismo, ki mi ga je o tem pisal Vrhovni komisar Jadranskega Primorja, pokrajinski vodja in državni namestnik g. dr. Ralner.

»V svojem pismu z dne 22. decembra ste mi sporočili, da je zastopstvo dveh tisočev kranjskih kmetov izjavilo svojo lojalnost

Führerju nem. države in se zaobljubil k brezkompromisni borbi proti boljševizmu. Prosili ste me, da to spontano izjavo dolenskega prebivalstva sporočim Führerju.

Vaše pismo sem predložil Führerju. Führer je bil pisma vesel in mi je naročil, da vam sporočim njegovo zahvalo. Prosti vas, da sporočite zastopstvu slovenskih kmetov njegovo zahvalo in njegovo priznanje.

Veseli me, da vam morem, spoštovani gospod prezident, sporočiti to za Kranjske pomembno izjavo Führerja. Pričakujem, da se bo prebivalstvo ljubljanskega mesta in pokrajine, vzpodbujeno po osebni zahvali in priznanju Führerja, v podvojeni meri postavilo v borbo proti boljševizmu in s tem doprineslo svoj prispevek k rešitvi in novi ureditvi Evrope.«

Tako se glasi pismo g. Vrhovnega komisarja.

Poročati vam pa imam o še enem dokazu naklonjenosti, ki jo izkazuje Führer Nemčije in Evrope vam kmetovalcem, kot največjemu in najvažnejšemu delu slovenskega naroda. Pravkar je namreč Vrhovni komisar kot prvo in najvažnejšo organizacijo za našim domobranstvom odobril organizacijo kmetijstva. Tej stanovski organizaciji bo kot zastopnik kmetovalcev pokrajine načeloval eden od vas. On kot pripadnik kmečkega stanu najbolje pozna vaše težave in potrebe in on bo kot najmerodajnejši skrbel za obnovo in napredek našega, od komunističnih tolovajev uničenega poljedelstva. On bo najlaže vodil vsa dela na tem področju vam v prid. Tudi njegovi najbližji sodelavci v vodstvu — po številu — trije — bodo kmetje. Temu vodstvu bodo dodeljeni še zastopniki kmečkih žena, zastopnik kmečke mladine in zastopnik poljedelskih delavcev.

Zastopstvo vašega stanu bo na ta način povsem v rokah kmetov samih. Sami že veste, da se storjeni mnogi ukrepi, da se naše uničeno poljedelstvo popravi in obnovi, vidimo pa tudi, kako je naša pokrajina vsak dan bolj varna, da se boste mogli v najkrajšem času vrniti na svoje domove in pričeti z rednim delom. Prepričan sem, da boste, moji ljubli kmetovalci, tudi sedaj, ko sta obnova in varnost že na poti, kot vedno storili vse, kar je v vaši moči, za lastno korist, za korist vsega slovenskega naroda, kakor tudi za novo, socialno in narodnostno urejeno Evropo.

Topla zahvala kmečkega prebivalstva

Zborovalci so izvajanja prezidenta Rupnika čisto prekinjali z navdušenim odobravanjem ter vedno znova oznanjali svojo neomajno voljo nadaljevati borbo proti komunizmu, skupnemu sovražniku Evrope. Ko se je poleglo viharno odobravanje, ki je sledilo prezidentovemu govoru, je ponovno povzel besedo predsednik zborovanja France Skulj. Zahvalil se je najprej g. prezidentu za zgodovinsko sporočilo, v katerem vidi slovenski kmet v svojem trpljenju in nesreči močno roko za pomoč ter jamstvo za rešitev in bodočnost. Prosil ga je, naj sporoči to zahvalo Führerju velikega nemškega Reicha. On stoji na čelu stomilijonskega naroda z veliko kulturo in blestečo zgodovino, on vodi evropske narode in jim kroji usodo, pri vsem tem pa ni prezrl tudi našega malega naroda, ki ima tudi svojo kulturo in svojo zgodovino. Govornik je naprosil g. prezidenta, da tolažni na najvišjem mestu Veliki Nemčiji in veli-

Govor prezidenta generala Rupnika

Burno pozdravljen je nato povzel besedo prezident Pokrajinske uprave g. divzijski general Leon Rupnik, ki je izjavil:

Moji dragi slovenski kmetovalci!

Kadar koli so našo domovino zadele in razdelele vojne ali druge pogubne nesreče, vedno je slovenski kmet s svojo marljivostjo, pametjo in zaupanjem v Boga zastavil svoje silo, da je vse popravil in obnovil. On je bil tisti, ki je vedno ohranil zvestobo naši skopi zemlji in je polagoma napravil iz nje vrt, da — lahko rečemo — mali zemeljski raj, ki smo bili nanj tako ponosni in ki smo ga vsi ljubili. Naš podeželski rod pa je poleg tega mogel dajati vedno nove delovne sile mestom in trgovini, cerkvi in šoli, umetnosti in znanosti, trgovini in obrti ter vsem drugim področjem človeškega udejstvovanja. Ti možje kmečkega rodu, ki so po veliki večini ostali domači grudi in svojem kmečkemu rodu, iz katerega so izšli, so mnogo pripomogli k izgradnji naše slovenske narodne skupnosti. Bil smo zato na najboljši poti, da vzrastemo v nastajajočo skupnost evropskih narodov kot majhen, toda sposoben in ugleden član.

Toda prišel je — najprej nepoznan, skrit in zahrbtn — sovražnik, Zgodovino, s svojimi strupi. Samoljubje, dobičkaželjnost, zavist, razredno sovraštvo, želja po uživanju so odtujili najprej posameznika, nato posamezne skupine in nato cele stanove domači zemlji in narodu, ki so jo obdelovali. Čim bolj pa so se ti odpadniki udajali judovskemu zapeljivcu, tem bolj so hoteli z vpitjem in hruščenjem zakriti svojo notranjo odtujenost od narodne skupnosti. Pri tem pa so na vsa usta rabili znana gesla o narodu in domovini.

Tako je postal majhen del našega naroda zrel, da preko strankarske parlamentarne demokracije povsem pade v roke judovskemu svetovnemu sovražniku. Čim je to postalo vidno, je judovstvo zapustilo svoje tedaj skrito rovarjenje, je postalo odkrito nasilno in nas je po svojih poslušnih slovenskih zločincih in zapeljancih ščevalo proti naši širši domovini — Evropi. Ne da bi se tega zavedali, je bil slovenski narod gnan v upor, v vojno in končno v najgrši samomor — samomor v boljševizmu.

Tu pa se je — hvala Bogu — Judom in njihovim domačim pomagačem postavil po robu slovenski kmet. V svoji kot skala trdni zvestobi do rodne grude, v ljubezni do starih običajev in Boga je zgrabil za orožje in vzdržal kljub temu, da se

kamemu nemškemu narodu iskreno zahvalo in lojalnost slovenskega prebivalstva.

Med viharim pritrditvam je g. Škulj nadaljeval: »Plemenita gesta velikega Führerja nemškega naroda nam potrjuje zavest in trdno prepričanje, da bo uničen sovražnik na naših tleh, strašni komunizem, in da se bomo zopet dvignili v vsakem pogledu. Dovolite nam, da naslovimo še eno prošnjo, o katere izpolnitvi smo trdno prepričani, saj vsak dan gledamo, kako uspešno hrabra nemška vojska skupaj z našimi domobranci čisti naše vasi in našo zemljo. Prosimo, naj bi ta pomoč trajala do konca tega uničenja in iztrebljenja komunizma v naših krajih. Naj bo genialni Führer nemškega naroda prepričan o naši brezkompromisni lojalnosti in naši trajni hvaležnosti!«

V nadaljnjih izjavanjih je govornik opisal borbo nemškega naroda za svojo narodno skupnost. Izrazil je občudovanje spričo velikih žrtev, ki jih je doprinesel za svojo osamosvojitve ter svoj nacionalni, gospodarski in politični razmah. Enako hrepenenje je tudi v slovenskih srcih.

Kar je razbojniškega na naši zemlji, to ni slovensko, to je frimasonsko, židovsko. Ta tuja navlača se sedaj čisti iz našega naroda. »Zato prosimo — je med viharim dolgotrajnim odobravanjem dejal govornik — naj veliki nemški Führer, najmočnejši mož v sodobni Evropi, izdejstvuje in tudi uresniči želje slovenskega naroda po rešitvi narodnih in socialnih vprašanj. (Vsa dvorana je z velikim navdušenjem pozdravljala te besede.)

Obrnjen h generalu Rupniku je med ponovnimi ovacijami vse dvorane g. Škulj nadaljeval: »Gospod general, na prvem mestu stoječi sin slovenskega naroda, vodite nas v to bodočnost!« (Viharno odobravanje.)

Vidno ganjen je še enkrat spregovoril gosp. prezident Rupnik. Dejal je:

»Verjemite mi, da bom zastavil vse svoje sile za uresničenje želji, ki jih je izrazil g. župnik Škulj. Od vas pa sem prepričan, da boste kot pošteti, pridni, marljivi in hrabri slovenski možje in fantje storili vse, da boste dostojni ciljev, ki si jih vsi želimo in ki si jih hočemo s poštenim delom in neustrašno borbo priboriti.«

Zborovalci so sprejeli besede gosp. prezidenta s ponovnimi dolgotrajnimi ovacijami ter so ob koncu zapeli himno »Hej Slovenci!«. S tem je bilo to pomembno zborovanje zaključeno. Ko je prezident Rupnik s svojim spremstvom odhajal, so ga vse na ulico spremljale neprestane ovacije zborovalcev, ki so se nato začeli razhajati v zavesti, da so bile priče velikim, za slovenski narod nad vse pomembnim dogodkom.

Ko so se po končanih ovacijah vsipale množice zborovalcev iz dvorane, so se goste skupine še dolgo pomudile po vsej Františkanski ulici, da se porazgovore o močnem vtisu tega zborovanja. Tako se je vest o manifestaciji naglo razširila po Ljubljani in je povsod zbudila toplo navdušenje. Ljubljana se je naučila ceniti borbo slovenskega kmetskega človeka za srečnejšo bodočnost vsega slovenskega naroda. Ljubljana je s tisočimi podpisanih predstavnikov vseh slojev in poklicev na bojišni deklaraciji dokazala svojo odločno voljo, da hoče postati najmočnejša protikomunistična trdnjava. Ta Ljubljana sledi pozivu Vrhovnega komisarja in stoji danes složna za svojim prezidentom-generalom ter z našim trdo preizkušenim kmečkim ljudstvom v bratskem sodelovanju in enotni volji. Ljubljana želi z vsemi Slovenci, da bi iz teh težkih dni zasijala zarja lepše bodočnosti.

Črna kronika komunizma nima konca

Zalostna je kronika onih naših krajev, kjer gospodarijo komunisti.

V Trebnjem so nedavno odpeljali sodnika Kompareta. Prišli so ponj zvečer in ga odvedli s skupino fantov in mož, katere so prsilno mobilizirali. Sodnika so obtožili, da je žalil »komunistično vojsko«. Vini se ni več in med ljudmi se govori, da so ga komunisti v Vrbovcu ustrelili.

V Trebnjem je bila nedavno v gostilni pri Bukovcu komunistična zabava. Nekaj »Friderika«, doma od Ribnice, se je zabaval z nekim trebanjskim dekletom. Izročil ji je svoj samokres, da bi se z njim pobahal. Dekle je v žali pomerilo v Friderika in sprosto. Kroglja je Friderika na mestu usmrtila.

V Beli Krajini, kjer je padlo že mnogo nedolžnih žrtev, se je število umorjenih v januarju še povečalo. Komunisti so umorili več ljudi, o katerih to sumi, da so njihovi nasprotniki. Med drugimi so bili umorjeni ugledni posestniki Janez Stariha iz Brekčjeveca, Jožef Ivanetič iz Vrtače, Leopold Pavše iz Stare gore, Štefan Gerčič iz Vrtače in Jakob Plut. Ljudstvo je razburjeno in groženo. Sam »komandant mesta« v Semiču, ki je že od nekdaj pristaš OF, ni mogel več gledati teh strahot in je nekega dne pobegnil. Na njegovo mesto so sedaj postavili nedomačna. Protikomunistične domačije so že vse izropane. Med drugim so komunisti oplenili tudi Mihelčeve v okolici Semiča. Gospodinjino je zaradi žalosti in razburjenja zadela kap in je umrla.

Na nekem skednju pri Semiču so komunisti ustrelili štiri lastne terence. To so bili Janez Kofalt, Matija Stariha, Vincenc Mrvič in Alojz Stricelj. Na njihova mesta so bili potem postavljeni samo ljudje iz tujih krajev, ker se komunisti tudi v Beli Krajini ne zaneajo več na domačine.

Z Vipavskega poročajo, da se po daljši »strašbovladi iz gozdov« stanje naglo boljša. Nemška vojska je pregnala komuniste z vipavskih tal in je zlasti na trnovskem področju uničila večji del njihovih odnic. Nemški vojaki so presenetili sam štab in ga po krajšem boju prisilili h kapitulaciji. Sploh je nem-

ški udar docela presenetil vipavske komuniste, ki so imeli zelo visoke žrtev. Število domobrancev v Gorici je močno naraslo in red se vrača v vse kraje. Obnavljajo se občinske uprave, povsod se nadaljuje slovenski pouk, na katerega so Vipavci še prav posebno ponosni, saj so si ga tako rekoč sami postavili trdno na noge. Ko bodo po zboljšanju zvez lahko prodali tudi vino, katerega imajo še precej, si bodo tudi gospodarsko vidno opomogli.

V pr. morskem komunizmu so nastala huda notranja trehja. Poveljniki jadicujejo, da so komunistični uporniki že docela naveličani tolovajskega življenja in da morala močno pada. Razen tega imajo velik strah pred »belo gardo«, še bolj pa seveda pred nemškimi očiščevalnimi oddelki, ki nastopajo povsod naglo in spretno. Tudi s prehrano gre slabo in tako ni čudno, če so celo nekateri kolovodje na Primorskem začeli obupavati.

Kjer imajo komunisti oblast, izvajajo prisilno mobilizacijo in kdor se ne odzove, mu grozi s smrtjo. Od sedanjih pravih članov komunističnih krdel so skoraj vsi pravi partijci, s prisilno mobiliziranimi pa ravnajo drugače. Nekateri pošiljajo na najbolj nevarni ognjišča bojev, drugim pa dajo kramp in lopato za prisilno delo.

Zadnja poročila pravijo, da pritiskajo domobranske posadke in nemške čete od vseh strani na razbite in razkropljene komunistične edinice. Šrambe in kleti dolenskih kmetov so že zdavnaj izpraznjene, vojske pa še vedno noče biti konec. Razumljivo, da se v vedno preganjanih krdelih, posebno med prisilnimi mobiliziranci, vsak dan bolj krha. Nasilje je vedno večje. Dezerterje streljajo pred postrojenimi moštvom. Streljajo jih kar po več skupaj. Tako so v Čatežu ustrelili šest dezerterjev »Cankarjeve brigade«. Med njimi je bil tudi neki Pajk, njegov brat pa je moral v postrojeni četi gledati, kako so mu brata ustrelili.

Prisilni mobiliziranci, ki se jim ne posreči uiti, so tako obupani, da tudi samomor ni več redkost. V Trebnjem si je mizar Raček iz Ponikve prerezal

ZATEMNITEV OD 18. DO 6. URE

Pokrajinska uprava sporoča, da je počeniš z dne 8. februarja t. l. zatemnitev od 18. do 6. ure.

vrat, ker se je bal, da bodo komunisti zaklali njegovo ženo in otroke, kakor so mu zagrozili, če bo dezerterjal. Tudi trije od onih »resencev«, ki so jih komunisti zajeli na vlaku, v katerem so se svoj čas peljali v internacijo, so napravili samomor. Taka in podobna poročila iz raznih slovenskih krajev se vrstijo teden za tednom in po njih si lahko pač vsakdo, ki ni od strasti zaslepljen, ustvari pravo sliko, kakšno je življenje v slovenskem komunističnem »paradižu«.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Najvažnejši dogodki sedanje vojne se še vedno odigravajo na vzhodni fronti, kjer se neprestano vrstijo težki obrambni boji. Zdaj na jugu, zdaj na severu, pa spet v srednjih odsekih so menjajoča se žarišča ostrih in obsežnih borb. Istočasno trajajo borbe na bojiščih v južni Italiji, kjer Angloameričani kljub zahrbtnemu izkrcanju pod Rimom ne pridejo nikamor in so utrpeli že zelo hude izgube. O stanju na bojiščih nam je podalo nemško vojno poročilo pretekli tork 8. t. m. naslednjo pregledno sliko:

Vzhodno bojišče je bilo tudi včeraj vzhodno od Žaškova, južno od Berežine in pri Vitebsku v znamenju težkih obrambnih bojev, v katerih so se vsi polkusi sovjetskih čet, da bi preble fronto, izjalovili ob odločnem odporu naših čet. Na področju pri Žaškovu, kjer je bilo včeraj uničenih 17 oklopnikov, se hudi boji nadaljujejo.

Tudi zapadno od Ilmenskega jezera in severno od Luge so bili s protisunkni in v srditih bojih iz bližine odbiti z oklopniki in bojnimi letali podprti boljševiški napadi.

Severno od Nevelja, na področju zapadno od Luge in pri Narvi, so imela nekatera napadalna podjetja uspehe in so dovedla do krajevnih zboljšanj bojišča. V dobi od 1. do 7. februarja je bilo na vzhodnem bojišču ob 17 lastnih izgubah uničenih 192 sovražnih letal.

Na frontah nettunskega predmostja je bilo včeraj le slabotno delovanje. Napad nekega ameriškega bataljona je bil razbit in so bili uničeni 3 tanki. V večernih urah so dosegli močni udarni oddelki na področju pri Aprilju kljub deloma zaigranemu sovražnikovemu odporu krajevno zboljšanje postojank.

Daljnostrelna topništvo je ponovno uspešno obstreljevalo izkrcavanja pri Nettunu. Ena prevozna ladja je bila zažgana. Tudi letalstvo je podnevi in ponoči uspešno napadalo izkrcavanja v nettunski in anzijski luki. Več velikih skladišč goriva je bilo zažganih, pristanške naprave pa za dalje časa razbite. 4 trgovske ladje s 14.000 tonami so bile težko poškodovane.

Na južnem bojišču se je nadaljeval sovražni pritisk severozapadno od Cassina, ne da bi prišlo do večjih bojev. Opažena so bila sovražnikova premikanja čet, ki so v zvezi z velikimi izgubami zadnjih dni.

V hudih večdnevni obrambnih bojih severno-zapadno od Cassina se je posebno odlikovala 44. reichovska grenadirska divizija »Hoch und Deutschmeister« pod vodstvom generalnega poročnika Francka s podrejenim bataljonom 8. grenadirskega polka (mot.) in z neko bojno skupino pod vodstvom polkovnika Baadeja.

Nekaj sovražnih letal je v opoldanskih urah 7. februarja zažgalo v luki Kiosu zasidrano švedsko ladjo Rdečega križa »Wirle«.

V pretekli noči je vrglo nekaj sovražnih letal bombe na kraje zapadne in jugozapadne Nemčije.

Ker zavezniki z napadi na frontah, kakor tudi z značilnim terorjem ne morejo doseči odločilnih upehov, so započeli silovito politično kampanjo proti državam, ki so z Nemčijo zvezane ali vsaj v prijateljskih odnosih. Zda s te, zda z one strani pristikajo z grožnjami in objubami na Bolgarijo in Rumunijo, na Madžarsko in na Finsko. Severna Amerika je Španiji ukinila dobavo bencina. Nasproti Japonski je rohnel Roosevelt, češ da Japonci slabo ravnaajo z vojnimi ujetniki. To pa je bila zgolj pretveza, da je Roosevelt lahko razvil propagando za ameriško vojno posojilo. Proti Nemčiji sami pa je bila pretekli teden naperjena boljševiška gonja s skrajno nesramno trditvijo, da so Nemci izvršili katinski zločin, o katerem so nepristranski evropski strokovnjaki ugotovili, da so pokol poljskih častnikov in vojakov opravili boljševiki že davno pred prihodom nemških čet v Smolensk junija 1941. Še Vatikan pretekli teden ni bil izvzet iz zavezniške politične gonje. Moskovski dnevnik »Izvestja« je napadel Vatikan zaradi njegovega zadržanja nasproti fašizmu. Vsa ta svetovna politična kampanje pa je prav tako neuspešna kakor silni spopadi na frontah, včevši ves zavezniški letalski teror. Zavezništvo evropskih držav se ni niti malo omajalo in Evropa je odločno pripravljena na nadaljnji razvoj dogodkov.

Domačija, družina in — komunizem

Slovenskemu človeku sta družina in domače ognjišče nekaj svetega. Družina in dom ga vežeata od rojstva do smrti z gorečo ljubeznijo. Kadarkoli izgovorimo ti dve besedi, nam je toplo pri srcu. Družina in dom sta glavni korenini slovenske narodne zavednosti.

Kaj pa dela komunizem? Uničuje nam domove in družine. Zakaj? Zato, da bi izpodrezal korenine naše plemenite ljubezni in naše narodne zavednosti. Požgane domačije, požgane šole, požgane cerkve so strašne priče, da komunizem nima s slovenstvom nič skupnega. Komunizem uničuje povsod, kjer se pojavi. Kajti nesreča in obup ljudi sta tisto kladivo in nakovalo, s katerim kuje in oblikuje komunizem svojo oblast. Komur je za dom in za družino, ne more biti s komunizmom. Da pa bomo varovali domove in družine, se moramo vsi zavedni Slovenci strniti v protikomunistično fronto, ki ima najvidnejši izraz v naših domobrinskih bataljoni.

Njena pomlad

Marija je tisto leto pred vojno sedela v pisarni, sklonjena nad računi. Mehanično je stavila številke drugo poleg druge. Tisoče, milijone so pomenjale, kapital teškega novca, posebnega v njenem gospodarstvu. Mrzila je številke, denar in rejenega gospodarja, ki je hranil v svoji listnici papirnate tisočake, tako skrbno izglajene, kakor so bili skrbno izglajeni njegovi redki lasje preko velike pleše. Papir je šumel na mizah, peresa so slišno brzela po njem.

Skozi okno pa je gledalo sonce, dobro pomladno sonce, prvič v tem letu tako prijazno in ljubeznivo. In v njeni notranjosti se je nekaj zganilo, kar je spalo, kakor je nedavno spala mati zemlja. Sunkoma se je dvignila, skočila je k oknu in odstranila tanke zaves, da se je polna svetloba pomladnega sonca izlila v mrtvo sobo. Milijon drobnih praškov se je vzdigovalo, vrtelo in prehitevalo v širokem sončnem pramenu.

Nasmehnila se je kakor otrok in bila je zadovoljna. »Gospodična, potegnite zaveso, sonce mi sije ravno pod nos, da niti številke ne vidim!«

»Tudi mene moti.«

Oglasila sta se uradnika pri sosednjih mizah, stari, z raztegnjenimi potezami na obrazu.

»Ne ljubita sonca«, je pomislila in neprijetno ji je bilo.

»Oprostite!« je rekla in zastrla okno.

Zopet so brzela peresa in čas je utonil v številkah, brez besede, misli in čustva.

Ko je Marija stopila na tlak, je globoko zadihala, kakor bi hotela ujeti z zrakom še sonce v svoje grudi. Brezmejno slast je začutila v prvem dihu pomladi. A drevje je še golo in ljudje hodijo še v kožuhih. In kakor v posmeh tem je raslo v njej tisto nepoznano, lepo — razširilo se je in objelo vso njeno sedanjost, preteklost in prihodnost. Kolika lepota, kolika sila in moč — in to ji ostane v duši za vekomaj! — Pa glej, saj se vsi ljudje nasmihajo, oči se jim svetijo.

Na koncu ulice, ob oglu velike hiše, je čepela suhotna deklica v raztrgani obleki ob košari, polni belih zvončkov.

»Kupite, kupite, samo novčiči!« je ponujala, držeč v premrlih ročicah šopke.

Marija je kupila dva in si jih vtaknila v nedrje. Zdelo se ji je, da dišijo opojno; kakor v sladki omotici je stopala dalje.

Šla je naravnost v park, a drevje je bilo še golo, pota še nepopravljena.

Sedla je na klop. Misli so se ji pomešale z vonjem zvončkov, s trepetajočo svetlobo nad njo in zastrmela je v daljino. Nikjer se ji ni ustavil pogled — saj to je svet v njej, brezmejno lep in veličasten, iz katerega ni izhoda! Postaren gospod je prišel mimo in jo zdramil z dolgim pogledom. Skoraj slišno se je nasmehnila. Gospod je obstal in jo motril pozorneje. Zahihitala se je, vstala in odšla v nasprotno smer. Droban vrabec je skakljal pred njo in čvkal. Kako je danes vse drugače! Še včeraj je bila polna čudnih,

samosvojih misli, še včeraj je brez potrebe glumila komedijo, da jih prikrije!

Spomnila se je svojega dečka, kakor vselej, kadar je bila srečna. A on je odšel čez morje in se ne vrne nikoli več.

Takrat ga je obsojala in zamerila je ljudem, ki so se veselili njene zapuščenosti. Zakaj je odšel? Morda išče v svetu soglasja — a ljudem je kosček tuje nesreče zdravilo, nekaterim morda celo velik protitež v lastnem trpljenju. Ni delala prav in v svojem srcu je prosila vse odpuščanja.

A svojega dečka bi rada danes videla in rada bi z njim govorila. Glavo bi mu naslonila na ramo, da

bi čutila vonj njegovih las. Povedala bi mu, da ga je postavila v sredino svojega sveta — polnega ljubezni in lepote.

Nasproti se ji je priplazil pohabljen berač, z umazano roko je prosil miloščne. Široko jo je gledal, začudeno in vprašujoče. Iz brezobnih ust so prihajale jecljave besede. Še ona se je zazrla v njegove oči — vsa beda je strmela v njo. Dala mu je novce in se naglo okrenila.

Zazeblo jo je. Sonce je zašlo. Gole veje dreves so štrlele v obzorje kakor trhle, ovenele roke. Povesila je glavo, s težkimi koraki je premerila ostanek poti. Bila je zapuščena. Kakor včeraj kakor jutri. K.

Zimsko škropljenje sadnega drevja

Pravkar je izšla tretja razširjena in izpopolnjena izdaja knjige »Praktično narodno sadjarstvo, kratak pouk za mladino in praktične sadjarje, ki jo je napisal sadjarski nadzornik Franjo K a f o l. Povzamemo naslednja navodila za škropljenje, ki ga bo treba prav zdaj opraviti.

V pridobitnem sadjarstvu je redno škropljenje sadnega drevja neobhodno potrebno. Ogromna škoda, ki jo letno prizadevajo razne bolezni in škodljivci na sadnem drevju, nas naravnost prisili k temu delu.

Pred škropljenjem v sadovnjakih je pa neobhodno potrebno, da drevje prej temeljito obrežemo, očistimo in pognojimo. Skratka: sadovnjake je prej treba spraviti v red. Šele tako pripravljeno in obrezano drevje moremo potem uspešno škropliti.

Ločimo zimsko, spomladansko in poletno škropljenje sadnega drevja.

Zimsko škropljenje sadnega drevja

je zaradi tega važno, ker zatiramo uspešno številne zajedalce, ki prezimujejo na deblu, na vejah, pod skorjo, pod mahom ali lišajem, in sicer kot jajčeca, bube ali pa tudi kot živali. Zimsko škropljenje zelo ugodno vpliva na razvoj drevja samega, ker pospešuje kolikor toliko rast in izboljšuje zdravje dreves. Včasih se morejo sadjarji prepričati, da so že samo z zimskim škropljenjem mnogo dosegli. Drevje je spomladi kasneje odgnalo, brsti so se potem enakomerno in hitreje razvijali. Marsikateri mrčes je bil s tem uničen, tako da poleti sploh ni več nastopil.

Kot škropliva za zimsko škropljenje prihajajo v poštev: 1. Drevesni karbolineji, na primer neodendrin, arborin itd., ki se morajo dobro topiti v vodi in ne smejo delati usedline. 2. Žvepleno-apnena brozga. Za napravo 15 l brozge vzamemo: 220 dkg žveplene prahe in 130 dkg živega apna. Oboje v suhem stanju dobro premešamo in nato zalijemo s 15 l vode v železnem kotlu. Med vednim mešanjem ob zmernem ognju kuhamo brozgo 45 minut, dokler se njena rdeča barva ne začne spreminjati v zeleno. Ohlajeno v kotlu napolnimo v

steklenice ali v železno posodo. Brozgo hranimo varno pred mrazom in vročino.

V novejšem času se priporoča škropljenje, ki ga izvršimo proti spomladi, preden začne drevje poganjati. Za to pozno zimsko škropljenje vzamemo pravilno gostoto škropiv: 1. za jabolane, hruške, ribez, kosmulje: neodendrin 5—6%, arborin 8—10%, ali pa 15—20% žvepleno-apneno brozgo z 1% železno galico. 2. Za koščičarje, to je češnje, slive, češnje, višnje: neodendrin 3—4%, arborin 4—6%, ali 15% žvepleno-apneno brozgo z 1% železno galico. 3. Za breskve in marelice v zimskem času: 3—4% neodendrin ali 5% arborin. Namesto teh karbolinejevih sredstev lahko uporabljamo pozimi tudi žvepleno-apneno brozgo, in sicer 15—20% raztopino, zlasti proti kaparjem, raznim ušem, kodravosti breskovega listja in drugim glivičnim boleznim. V zelo močno od škodljivcev napadenih sadovnjakov jemljemo z večjim uspehom drevesne karbolineje.

Vsi drevesni karbolineji so brez izjeme insekticidi, to se pravi: z njimi zatiramo samo ves škodljiv mrčes, ne pa glivičnih bolezni. Z njimi zatiramo na primer: zimsko zalego listnih uš, krvavo uš, razne kaparje, zimskega pedca, jajčeca raznih škodljivih metuljev, ovračamo cvetočera in zavijača.

Škropivo iz karbolinejevih sredstev si pripravimo takole: vzamemo odmerjeno količino karbolineja, ki ga v curku vlijamo v določeno količino vode in dobro premešamo. K 90 litrom vode dolijemo 10 kg karbolineja za 10% raztopino, za 8% raztopino pa 8 kg na 92 litrov vode.

Pripomniti je treba, da so razni zajedalci proti pomladi, ko se prebujajo iz zimskega spanja, občutljivejši za pokončevalna sredstva. V našem podnebju izvršimo to zimsko škropljenje običajno v drugi polovici februarja do srede marca. Dlje z zimskim škropljenjem ne smemo odlašati. S škroplivom temeljito in natančno obrizgamo vse drevo od tal do vrha. Nobeno mesto ne sme ostati nepoškropljeno. V ta namen uporabljamo prenosne, prevozne, drevesne, samodelne (avtomatične), nahrbtnne škropilnice z velikim pritiskom, s katerim

NORAH DIVJINA CVETE

»Ne bi vas rad vznemirjal, gospod Ollenshaw, je prišel. »Toda sodim, da se morate pripraviti na obisk teh pajdašev. Do konca preteklega poletja so nas pustili popolnoma v miru. O tako imenovani vojni kralja Filipa ste pač čuli. Ta je šla h kraju, ko sem prispel v Salem. Na tej poti proti Dixonvilleu sem čul venomer ene in iste litanije: »Indijancev se ni treba nič več bati, z njimi je opravljeno, saj so skoraj docela iztrebljeni...«. Bržčas ste tudi vi čuli tako in podobno.«

Prikimal sem, on pa je nadaljeval: »Imeli smo v Dixonvilleu nekaj indijanskih družin, ki so bile kolikor toliko civilizirane. Delale so nekoliko tu in tam, jemali smo izmed njih vodnike, kadar smo šli na lov. Ti ljudje so bili v nekaki odvisnosti od moža, ki so ga imenovali svojega poglavarja in ki se je imenoval Billico. Bil je čisto dostojen dečko, ki je enkrat ali dvakrat na leto prišel v Dixonville in je bil videti docela krotek. Proti koncu poletja pa se je vrstila tatvina za tatvino. Več konj je izginilo, po eden ali dva naenkrat, potem smo pogrešili strelno orožje, ali pa je kak naseljenec odkril, da sta izginila smodnik in svinec. Dixon je dal Indijance poklicati k sebi in jim je zapretil, da bodo izgnani iz kraja, ako se bodo tatvine nadaljevale. V splošnem je bil Dixon zelo dober nasproti Indijancem. Iz navedenega razloga je kmalu nato prišel Billico v naš kraj in je želel govoriti z Dixonom. Poročal je, da se Indijanci te pokrajine pripravljajo na veliko vojno z nekim drugim rod, ki je dobil orožje od Francozov, naseljenih pri jezerih. In ta sovražni rod, je dalje poročal Billico, je pod vodstvom poglavarja, ki je bil prišel ob poje-majočem mesecu na svet. Ob njegovem rojstvu je neka rojenica pre-rokovala, da bo, kadar doraste v moža, užil dve jedi, prvo iz rdečega, drugo iz belega mesa, nakar bo vladal nad vso deželo med jezeri in

morjen. Poglavar, je razlagal Billico, se imenuje Pojemajoči mesec in je zelo hraber in mogočen bojevnik...«

»Dixon je voljno poslušal to fantastično zgodbo in je rekel, ko je Billico končal, da je pripovedovanje bilo sicer zelo zanimivo, toda zdaj da bi le rad vedel, kdaj dobimo svoje konje nazaj. Billico je obljubil, da bodo konji vrnjeni, nakar se je odpravil domov. Naslednji dan ni bilo v Dixonvilleu nobenega Indijanca več. Nedavno prej sem bil prejel iz Salema pošiljko holandskih čebulic za tulipane in sem zdaj pričakoval Indijanca, ki je po navadi delal na mojem vrtu. Toda dečka ni bilo. Naposled nisem hotel več čakati in sem sam posadil čebulice. Bil sem zelo ponosen na svoj vrt, ko sem upal, da se bom naslednje poletje lahko veselil pestrosti narcis in tulipanov. Nekaj dni potem so šli naši naseljenci loviti ribe; ko so šli mimo Billicove vasi, je bila že do tal požgana. Ti norci pa se niso takoj vrnili, da bi nam to povedali in nas posvarili, marveč so šli mirno ribariti. Dan po njihovem povratku je poglavar Pojemajoči mesec s svojimi boj-niki napadel Dixonville. Bili smo tako rekoč brez moči nasproti njim. Rdečkožci so imeli mnogo pušk; mnogi izmed njih so bili na konjih in vsi so imeli loke in puščice in težke tomahavke. Za to-le rano se moram zahvaliti udarcu s tomahavkom.«

Geoffrey je pokazal na svojo obvezano glavo in nadaljeval: »Na tak napad nismo bili pripravljeni, to si lahko mislite. Naša bivališča so bila raztresena po prostrani pokrajini in hiše na zapadu so bile že v mogočnih plamenih, ko smo se mi sploh šele ovedeli, kaj se godi. Naposled smo se lahko zbrali in smo se skušali utaboriti v Dixonovi hiši, ki je bila največja v naselbinu.«

Geoffrey je pomolčal in se zgrozil ob spominu.

»Bilo je grozotno, gospod Ollenshaw. Rdečkožci vam znajo na svojih puščicah pričvrstiti ogenj in s takimi puščicami tako dolgo obstreljujejo hišo, dokler ne zagori. Naposled, ko so bili že skoraj vsi izmed nas mrtvi ali hudo ranjeni in ko je bil že ves Dixonville v plamenih, sem vzel Dixona in oba mlada Cambodija in pohitel na dvorišče h konjem. Sam ne vem, kako smo naposled pobegnili. Toda pobegnili smo in vi ste nam za to lahko hvaležni. Koliko mož vas je tu, vseh skupaj?«

»Devetnajst. Z enim izmed njih seveda skoraj ne moremo računati in dva sta tudi že precej v letih.«

poškropimo drevje z močnim curkom. V novejšem času so v navadi tudi motorne škropilnice. Škropilci morajo obleči posebno obleko, najboljše tako, kakršno imajo šoferji, obraz in roke morajo namazati s kako mastjo (vazelin, olje, loj). Obraz si zavarujejo s posebno krinko iz celuloide, da morejo škropiti brez ovire tudi pri vetrovnem vremenu. Ako zmrzuje, ne smemo škropiti.

Glede množine škropiva bodi omenjeno, da porabimo — vsaj približno kot merilo vzeto — za vsako drevo toliko litrov škropiva, kolikor let ima približno dotično drevo.

Zimsko škropljenje moramo menjaje izvajati; eno leto s karbolinejevim sredstvi, drugo leto z švepleno-apneno brozgo.

Ako nastopa močan škrlup in je bolj vlažno leto, tedaj je zelo priporočljivo, da škropimo drevje v zimskem času, preden se brsti odpro, z 2% bordoško brozgo. V tem primeru zimsko škropljenje z navadnimi karbolineji lahko odpade.

Pri uporabi drevesnega karbolineja, to je 6% miksdrina, ki se da mešati z 2% galično brozgo, izvršimo istočasno zimsko in prvo poletno škropljenje; to imenujemo kombinirano škropljenje.

Ženski vestnik

Snaženje linoleja

Glede na različno uporabo linoleja moramo spregovoriti o njegovem snaženju. Opažamo pri tem, da celo izkušeni strokovnjaki napačno tolmačijo tehnično-kemični vpliv raznih čistil. Vse sestavine, ki razkrajajo olje, kakor terpentini, spiriti, salmijak, bencin, petrolej in soda, so v tem primeru neprimerni. Te sestavine sicer razkrojijo razne madeže lahko in temeljito, objedo pa istočasno površino linoleja in povzročijo precejšnjo škodo. Ker se morejo uporabljati za odstranjenje madežev čistilna sredstva, poslužuj se v prvi vrsti mila. Pri običajnem natronovem milu je soda nevtralizirana in ne prime linoleja; vendar ne pusti milnice posušiti na linoleju, temveč jo zmij s čisto vodo in steri s krpo!

Z raznimi okrajali tiskane preproge bi vsaka gospodinja rada ohranila čiste, zato se glede na tisk ogibaj ostrih čistil. Ker se ponavadi taka preproga se umaže zelo, zadostuje v mirnem času, ako jo od prilike do prilike zmijesh z mešanico enakega dela mleka in vode. Zelo zamazane preproge umijesh z gorko vodo in le v izrednem primeru uporabi malo mila. Ko je popolnoma suha, jo po možnosti namaži zelo na tenko z mešanico dveh delov lanenega olja in terpentinskega spirita. Ko se posuši, jo zdrgni z mehko krpo.

Ako želiš — v mirni dobi — na stari preprogi barve zopet osvežiti, raztopi pet delov čistega

Prosimo, pazite; ne pravimo, zakaj vaši otroci lažejo, temveč zakaj ne govorijo resnice. Otroci do štirih ali petih let namreč ne lažejo, oni samo ne govorijo resnice. Laž ima zmeraj slab namen; ne govoriti resnice pa se pravi varati brez slabega namena, brez zavesti krivde. Otroci v predšolski starosti pa se ne zavedajo krivde, ne varajo v slabem namenu. Otroške neresnice tičijo v ustroju otroškega duševnega življenja in v okolju, v katerem otrok raste.

V otroškem duševnem življenju ima zelo važen pomen spomin. Otroci navadno mnogo pomni. Njegov spomin je obsežen, toda pomni netočno, slabo, njegov spomin je nezanesljiv. Če hoče torej otrok povedati to, kar je slišal, videl ali doživel v resnici, dela to skoraj vselej nejasno. In nejasnost v pripovedovanju dopolnjuje potem z nečim, česar v resnici ni slišal, ne videl, ne doživel. Tisti, ki otroka poslušajo, ga često prekinajo z opombo: »Ti lažeš!« In to je napačno. Zakaj s to opombo otroku naravnost vsiljujejo pojem laži. Otroci pogosto ne govorijo resnice iz ničemerosti ali domišljivosti. Radi se hvalijo. In če nimajo, s čimer bi se pohvalili, si izmišljajo. Tu jim pomaga domišljija, ki je pri otrokih zelo razvita. Vzgojitelj bi moral otroka na kak način prepričati, da ne govori resnice, ali ga prisiliti, da bi sam priznal, da si je izmislil to, kar je pripovedoval.

voska v osmih delih vrele vode, dodani se dva dela pepelike in kakor naj bo barva svetlejša ali temnejša, dodani več ali manj okra (zemeljske rumenice). Polovico te zmesi kuhaj, da se raztopi v poldrugem delu vode, namaži jo še vročo s čopičem; skuhaj čez dve uri drugo polovico in zopet namaži. Čez nekaj časa zdrgni preprogo z debelim volnenim suknom in naposled jo skrtaj s srednje tredo krtačo. Ako se preproga vsak dan zdrgne, ohrani še dolgo čedno barvo.

Za kuhinjo

Riž z jabolki. Skuhaj 12 dkg riža v pol litra vode in pol litra mleka (umetnega) in malo osoli. Pol kuhanega riža naloži v pomazano kozo, nanj pa eno nakrhijano jabolko, žlico sladkorja in ščepec cimeta, nato ostali riž in vrh riža zopet jabolko. Po vrhu polj žlico raztopljenega masla (ali dve žlici smetane) in speci.

Makaroni s fižolom. Pol kilograma namočenega fižola skuhaj s papriko, lovrom in timozom. Ko je že skoraj mehak, dodam 25 dkg dober opranih testenin. Medtem napravim na masti prežganje s čebulo in česnom ter dodam k jedi. Pustim še nekaj časa vreti in okusam z dvema žlicama kisa. Ako le morem, dodam prežganju 5 dkg sesekljanane slanice.

Zakaj otrok laže?

Strah pred kaznijo je tudi vzrok otroških laži. Edino sredstvo, s katerim je mogoče odvrediti otroka, da bi ne govoril resnice iz strahu pred kaznijo, je, da ga ne kaznujemo zaradi neresnice. Taka kazen je vselej nezaslužena, ker se otrok ne zaveda krivde, in samo zavestna krivda zasluži kazen. Taka kazen doseže navadno tudi skoraj vselej ravno nasproten učinek. Otroci lažejo, da ne bi bil kaznovan, in v! ga kaznujete, da bi ne lagal. Kaj stori kaznovani otrok vdrugič? Izmisli si laž, ki je bolj podobna resnici.

Največ pa je otroške laži krivo okolje, v katerem otrok živi. Živi zgled odraslih vpliva čisto že na najmanjše tako, kakor da se laž in prevara razumeta sami po sebi ali da sta celo nezogibni. Matere dostikrat groze otrokom s kaznimi, ki jih nikoli ne izvrše in jih niti nečejo izvršiti; obetajo jim razne reči, ki jih jim potem ne morejo ali nečejo dati. Vzgojitelj uganja mnogokrat s svojimi gojenci šale in igre, ki so po svojem bistvu prav za prav majhne prevarice in medsebojne laži. Ali niso torej ti na v! d'ez nedolžni in neškodljivi vzgojiteljski načini naravnost navajanje k laži? In seveda tudi to, da se odrasli pred otroki drug drugega varajo, vpliva na otroke, kakor da je lagati in varati dovoljeno in prav. Najbolj učinkovito vzgojno sredstvo, da se otroci naučijo govoriti resnico, je torej: govorite pred otroki zmeraj resnico!

Zmečkana jabolka s krompirjem. Olupi (kisl) jabolka in jih precej mehko skuha, dodani enako število olupljenih in drobno zrezanih krompirjev ter vse skupaj kuhaj, osoli in dodaj še nekaj sladkorja. Ta jed je kajpada zelo dobra za ocvrtimi ali pečenimi rezinami, samo če jih zmoreš.

Drobni nasveti

Svečo, ki je za svečnik predebela ali pa pretanka, vtaknemo za hip v vročo vodo. Tako se sveča omehča, nakar jo lahko izobilikujemo, kakor hočemo.

Gumaste predpasnike zmijemo z mlačno vodo. Nikdar jih pa ne smemo mencati ali drgniti. Najbolje je, če jih zadrghemo z gobo, potem pa posušimo na hladnem prostoru. Še trpežnejši bodo, če jih včasih zadrghemo z glicerinom.

Tobak se v mošnjčku ne izsuši, če položimo medenj košček jabolka.

Poceni muholovec si napravimo, če namažemo na močan papir gosto peno toaletnega mila.

Naočniki se ne zarose, če jih namažemo z mešanico glicerina in mazavega mila, potem pa skrbno zadrghemo z mehko usnjeno krpico. Na isti način ravnamo s šipami in svetilkami raznih vozil.

Nalivna peresa smemo izpirati samo z mrzlo vodo. Vroča voda vpliva kvarno na gume, ki postane potem siva in krhka.

Geoffrey je izprožil roko. »To je vendar strašno... Praveati samomor! Kako je le mogel Gore tu na koncu sveta ustanoviti naselbino s tako majhnim številom ljudi? V Dixonvilleu nas je bilo — celo potem, ko so bile prve hiše v ognju, njih prebivalci pa pobiti — še vedno kakih štirideset mož, sposobnih za borbo. Če pridejo Indijanci sem, se lahko lepega nadejamo.« Majal je z glavo, medtem ko je iztrkal pipo. »Nu, ampak kaj nam koristi jadikovanje? Če dovolite, se zdajle umaknem. Že dolgo se nisem sčel. Jutri pa bomo morda imeli polne roke opravka.«

Spremlil sem goste v izbo, kjer je Edvard Cambody spal globoko mrtujen, njegov lepi mladostni obraz je spokojno počival na blazini.

»Ali sta ta dva mlada človeka izgubila svojce?« sem tiho vprašal.

»Ne, na vso srečo sta siroti. Razen mene nimata nikogar na svetu.«

Geoffreyu Montpelieru sem voščil spokojno noč, nakar sem se kolikor le mogoče tiho odpravil v izbo, ki sta jo Andy in Mike delila z Dixonom. To je bil nizek, dolg prostor, ki ga je sveča poleg Mikejeve postelje le rahlo osvetljevala. Vzel sem svečo z mizice in ogledoval starega moža, ki je menda mirno spal.

»Zdaj je zaspal, mi je zašepetal Mike, »toda dokler je bebel in bil pri zavesti, je govoril take reči, da je človeka lahko kar kurja polt oblivala. Upam, da je vse skupaj tvezil v mrzlici.«

Pomirjevalno sem odgovoril: »Upajmo, upajmo!«

Ko pa sem prišel v svojo sobo, me je prevzel strah in srce mi je oledenelo. Štirideset mož je bilo v Dixonvilleu — samo trije izmed njih in deklica so odnesli življenje. In tu v Zionu nas je komaj devetnajst mož!

Ko sem se razpravljal, sem moral misliti na truplo Harryja Wrighta, kakor smo ga bili našli v gozdu. Spomnil sem se, da mi je Hana rekla, da je bil mož vzel puško s seboj. Nikoli več je nismo našli. Morda je ena izmed tistih, katerih cevi bodo kmalu pomerjene proti nam...

Sicer pa sem bil presenečen, da se Ralf, ki bi moral spati v moji sobi, še ni vrnil. Bilo je že zelo pozno. Nu, pomislil sem, ko sem se truden zleknil na ležišče, da se ne izplača kaj dlje razmišljati o tem. Ako pridejo Indijanci, bomo imeli drugačen opravke, kakor pridigovati Ralfu moralo. Ako jih pa ne bo, bom lahko vesel, da lahko fantu

v božjem imenu vse odpustim. V takih mislih sem naposled zaspal.

Naslednje jutro je bil Dixon pri zavesti in je že lahko posrebral mesno juho, ki mu jo je Mike previdno ponujal žlico za žlico. Mlada Cambodyja sta še spala, toda Geoffrey Montpelier je bil že zarana na nogah in je prišel k našemu skupnemu zajtrku.

»Brezpogojno moramo kakšno hišo v naselju napraviti ognja varno,« je zahteval. »Tega tudi pri nas nismo imeli. Kadar je hiša v ognju, je tudi najhrabrejša obramba brez koristi. Pa četudi tukaj v Zionu do sodnega dne ne zagledate nobenega Indijanca, vam bo samo koristilo, če boste imeli hišo, ki bo zavarovana zoper ogenj ter dobro založena s hrano in vodo.«

»Občinsko hišo izberimo v ta namen,« sem predlagal. »Tam smo vsi skupaj stanovali, preden smo si postavili lastne domove. Skrbno jo lahko obložimo z ilovico iz reke. Koliko časa pač utegnejo potrebovati Indijanci, če bi se iz Dixonvillea odpravili naravnost semkaj?«

»Nu, tega ne bodo storili. Glejte, gospod Ollenshaw, tisti indijanski poglavar čvrsto veruje, da prinese uspeh samo tisto vojno podjetje, katerega se loti v času pojemačnega meseca. To je Billiko sporočil Dixonu in mi smo vendar na lastni koži čutili, da Indijanci ni pletenčič pravljice. Poglavar bo napadel gotovo šele po polni luni. In še nekaj se mi vidi važno: v Dixonvilleu smo imeli dobro krčmo, toda njenemu gospodarju se sčasoma ni več ljubilo trudoma dobavljati pivo in žganje iz Salema. Po različnih poizkusih se mu je posrečilo, da je kupal žganje iz riža in je bilo tako dobro in močno, da podobnega skorajda še nisem pil. Tisti čas, ko so nas Indijanci napadli, je imel veliko zalogo in krčma je bila edina hiša, ki je rdečo-kožci niso požgali. Gotovo so se tedaj temeljito napili. Ne trdim, da bi kaj prida razumel značaj in običaje Indijancev, o tem morate vprašati Dixona, vendar bi se čudil, če bi Indijanci v bližnjem času šli na nov roparski pohod. Pa ne glede na vse to smo mi dvakrat štirindvajset ur v diru jezdili, da smo dospeli sem. Indijanci pa nikakor nimajo dovolj konj za vse. Najmanj teden dni imamo časa, morda celo več, kajti jaz rad verjamem tisto zgodbo o pojemačem mesecu.«

»Vsekakor se bom takoj po kosilu posvetoval z Elijah Makersom,« sem rekel. — Prav tisti trenutek je vstopil Ralf.

Seznani sem ga z našim gostom in sem mu kratko poročal o

Meščani in ljubezen do domačih živali

Kako ljubitelji živali skrbijo za prehrano psov in mačk

O meščanih navadno m'alamo, da so se odtujili naravi. Po njihovi ljubezni bi pa smeli celo skiepati, da so večji ljubitelji narave kakor kmetje. Morda se v tej ljubezni kaže prav to, kako zelo meščan pogrša naravo ter zato išče nekakšno nadomestilo za pretrgane stike z življenjem v naravi v reji domačih živali. Prav v zadnjih letih, ko je reja domačih živali, ki jih je treba hraniti predvsem z mesno hrano, se je izkazalo kako zelo so meščani navezani na svoje »ljubljence« ter kako globoka je njihova ljubezen do živalstva.

»Rejceva je manj...

Rejceva tako zvanih domačih živali je zadnja leta mnogo več kakor jih je bilo pred vojno. Med te rejce pa ne spadajo rejci domačih živali; ne moremo jih uvrstiti niti med »sportne rejce«. Nikdar jim beseda »rejce« ni zvenela dovolj blago; zdelo se jim je, da bi bila s tem njihova ljubezen do reje onečašena. Nekateri meščani so bili tako strastni ljubitelji svojih živali, da so jih čeli skoraj med družinske člane. Vsekakor so pa vsaj skrbeli za živali tako, kakor za druge člane družine. Jediniki psov in mačk n' so bili nič slabši kakor jedilniki družine. Živali so jelle navadno prav tako dobro meso kakor ljudje. Če pa živali n' so prejemale vselej najboljših kosov mesa, niso bile vsaj nikdar lačne. Lastniki živali se torej niso mogli prištevat med navadne rejce, saj n' so zgolj redili živali, temveč so jih negovali ter skrbeli za nje kakor za dojenčke. Ne smemo reči, da se je njihova ljubezen zadnja leta »ladila«. Vendar je »rejceva« zdaj precej manj. Statističnih podatkov sicer ni, da bi ugotovili s številki, koliko sportnih psov in mačk redijo meščani v zadnjih letih manj, a povsem zanesljivo, da se je število štirinočev v mestu precej zmanjšalo. V posameznih okrajih sploh ni več mačk skoraj povsem so po »izumrti« tudi sportni psi.

Psi brez gospodarjev

V Ljubljani je tudi nekaj psov brez gospodarjev. Konjači pa poskrbe, da sleherni pes najde prej ali slej svoj dom, če ne drugje pa na pasjem pokopališču. Psi brez gospodarjev so v zdravstvenem pogledu zelo nevarni, ker lahko postanejo raznašalci stekline. Pri nas ni bilo nikdar toliko psov brez gospodarjev, da bi lahko govorili o »pasji nevarnosti«. Meščani se niso skusali iznebiti svojih ljubljencev tako surovo, da bi jih kratkomalo postavili na cesto. To bi pa bilo tudi neupametno. Kupcev psičkov je bilo vedno dovolj. Da bi pa kdo puščal pasje mladiče z rodovnikom na cesto, se pač še ni nikdar zgodilo. V zadnjih letih so pa mnogi lastniki psov vendar bili prisiljeni razmišljati, kako bi se iznebili svojih ljubljениh živali, čeprav jih je pri tem še tako bolelo srce. Znašli so se v nenavadni tiski; niso mogli prenesti pogleda na lačne živali, ki jim niso mogli več postreči z mesom. Ni kazalo drugega, kakor da živali prodajo ali dajo komurkoli, ki bi jih hotel rediti, če jih že nečesto prepustiti konjaču. Vsi meščanski strastni ljubitelji živali so pa doledni sovražniki konjača. Prezir do konjača jim leži v krvi in se ga ne morejo iznebiti, čeprav vedo, da konjač opravlja zelo potrebno delo. Zato tudi v največji sili ne mislijo na konjača kot na odrešenika. Toda, kaj naj napravijo z živalmi? Sami jih niso mogli ubiti, kajti baje je najhujše, kar lahko doleti lastnika psa, če mora ubiti svojega ljubljence. Zato je bilo nekaj primerov, da so lastniki živali izpustili pse in mačke. Toda s temi živalmi je križ, ker so se neprestano vračale domov. Psi so bili brez svojih medalj in lastniki so jih skušali zatajiti, da so njihovi, ko so jim jih znanci privedli zopet domov. Dogajale so se prave tragedije, a večina jih je ostala skritih. Ali si morete misliti kaj bolj tragičnega, kakor če mora ljubitelj živali odkloniti svojega ljubljence, ki se je od njega tako težko ločil in ki se mu je potem — po tako strašnem slovesu — vrnil?

(Konec prihodnjic)

Stara resnica

Pavel je sedel z Reziko v prijetno zakurjeni restavraciji. Dekle je bilo očarljivo. Godba je igrala nežno melodijo. Rezikine oči so žarele tako, da je Pavel ves srečen dvignil čašo: — Torej na zelo dolgo in tesno prijateljstvo! ... Bilo je prvič, da sta preživljala večer skupaj.

Dekle se je sklonilo nazaj in v njenih svetlih kodrih so zamigljale zvezde. Mnogo obetajoče... je pomislil Pavel. Potem je pa dejala Rezika tiho: »Prav za prav sem zelo ponosna na to, da sedim tu s slovečim junaškim tenorjem našega gledališča. Da, to znam ceniti. Čez dan prodajam rokovance, nogavice in pulvre. Uboga prodajalka

med mnogimi drugimi v veliki modni trgovini... zdaj se pa ljudje ozirajo za menoj in morda mi celo zavidajo.«

»V mojih očeh ste mala kraljica,« — je zasepetal Pavel, »lepo dekle ni nikoli neopazeno. Rezika, rad bi vam povedal...«

Položila mu je drobno ročico na usta, da ni več mogel govoriti. Potem so pa zdrsnili njeni prsti po pevčevih že močno osvetlih sencih.

Kljub temu se je Pavel znal ohraniti mladega, tako da se občinstvo nikakor ni oziralo na njegova leta in je poslušalo samo njegov lepi glas. Za tisto, kar je bilo treba še prikriti in zabrisati, sta poskrbela dober krojač in gledališki lasničar. Pavel je bil namreč tik pred srečanjem z Abrahamom.

dogodkih pretekle noči. Ko pa smo vstali od mize, sem ga poklical stran.

»Nu, naj bo,« je začel, preden sem mu mogel kaj očitati, »zdaj se je zgodilo. Nekoč je pač moralo priti, to sem vedel. Hana je padla z vreče moke, jaz pa sem jo dvignil, jo poljubil — in vse drugo si pač lahko sami mislite, gospod Filip. Toda ta neumna, svojeglava ženska se še vedno ne more odločiti, da bi se poročila z menoj.«

»To mora!« sem rekel odločno. »Ne utegnem ti pri tej priliki podrobneje priporočati o sinočnji seji predstojništva, ker je treba storiti važnejše reči. Toda vsekakor sem se zelo zavzel zate in zdaj kratko in malo ne gre, da bi ti še nadalje uganjal neumnosti. Pri priliki se odpravi k Hani v mlin. Ralf, in ji sporoči, da bo jutri poroka. Zda, ko nam od strani Indijancev preti tolikšna nevarnost, ne smemo izgubiti nobenega dne. Ako se svet danes sestane, da bo sklepal o možnosti obrambe, bom rekel gospodu Thomasu, da vaju mora jutri poročiti.«

»Toda jaz... jaz si še nisem doela na jasnem, ali bi se s Hano res oženil,« je ugovarjal Ralf.

»Neumnost!« sem rekel nestrpno. »Zakaj te je pa od vsega početka vleklo k tej ženski? Kaj je drugega kakor ljubezen, ki moškega priravi do tega, da dela vso nedeljo. Ti nočeš samemu sebi in drugim priznati, da jo ljubiš, ker je tako resna in morda ne kakšna lenotica; in Hana svet noče verjeti, ker sumi, da niso gospodar svojih čuvstev. Ženske niso tako neumne, kakor nemara ti misliš. Poidi zdaj k njej in voprosi za njeno roko, toda tako, da bo opazila, koliko ti je do nje. Nikar se mi ne nokaži pred oči, preden ne poreče: da!«

Ubogljivo se je Ralf obrnil in odšel spet v mlin. Jaz pa sem se na poti k Eliju domislil, da znam skrbeti in težave drugih vse bolj zmagovati kakor svoje lastne...

Eli si je začudo dal opravka s tem, da je natovarjal svoje živali. V voz sta bila vprežena oba konja, ki sem ju jih bil prepustil in dve svinji sta z zvezanimi nogami ležali na koncu voza. Ko sem prišel, je Eli pravkar dvignil v košaro zaprte, žalostne kokadajoče kokoši na voz. Krava, ki je stala poleg voza, me je menda spoznala in je z materinsko nežnostjo pogledovala telčka ob svoji strani.

Eli je okrenil glavo in rekel: »Filip, nikakor se ti ni bilo treba truditi k meni. Sam sem nameraval k tebi.«

Prijel je dekle za roko in jo poljubil. Danes se je res počutil mladega, tako mladega in podjetnega, kakor na odru. In zdelo se mu je, da lahko zastavi zdaj dekletu vprašanje, ki ga je že tolikokrat na odru zastavil svoji partnerici: »Ali me ljubiš?«

Dekle se je zagledalo z zasananim pogledom nekam v daljavo in smeje je vzdihnilo: »Vi sta mož, kakršnega sem si pogosto zamislila v svoj domišljiji, slaven umetnik, eleganten, prijazen, kavalir od pete do glave. In tako prijetno je kramljati z vami...«

»...?« Pavlov pogled je napeto obstal na dražestnih ustnih, ki so mu tako sladko govorile.

»Toda,« — je nadaljevala Rezika in glas se ji je nekoliko tresel, »želela bi, da bi imeli sina. Če bi bil on tak, kakor vi, bi se res lahko zaljubila vanj.«

Pavec je izpraznil svojo čašo in roka mu je lažno drhtela. Ni pa zameril dražestnemu dekletu, ki mu je priznalo tako veliko, že staro resnico.

Ostala sta še dobro uro skupaj, potem je pa Pavel odpeljal Reziko domov. Za slovo ga je celo — poljubila. To je bil prvi in zadnji poljub, ki ga je dobil Pavel od Rezike.

Misli

Ženska, ki ima mnogo snubačev, se težko poroči.

Ljubezen ima svojo računico. Dve srci sta samo eno srce.

Zakon je pristanišče, iz katerega bi marsikdo rad odjadral.

Čim nižja je kamrica, tem višji so zračni gradovi.

Kdor nima sam kaj delati, daje drugim največ dela.

Marsikdo sovraži ženske zato, ker ga ne marajo.

On: »Ujel sem šest muh moškega spola in štiri ženskega.«

Ona: »Po čem pa ločiš pri muhah oba spola?«

On: »Samci so bili na steklenici s pivom, samice pa na zrcalu.«

Profesor zgodovine kandidatu pri izpitu: »Kdaj je umrl Gustav Adolf? — ali pa počakajte, vprašanje bom formuliral drugače: Kateri švedski kralj je umrl l. 1632?«

Presenečen sem ga pogledal. »Zakaj, Eli? ... Ali si že čul, da...«

»Slišal nisem nič, lahko pa sem si mislil. Ni prav, da bi še dalje imel tvojo lasnino in da bi se okoriščal s tvojo živino, ker sem vendar sinoči v predstojništvu tako ostro nastopil proti tebi.«

»Toda, Eli, to sem že davno pozabil,« sem vzkliknil presenečen in nekoliko ganjen. »Pusti živali na svojem, pa me poslušaj! Mislimi moramo na važnejše reči kakor na majhne nesporazume.« Elijev obraz je zasijal in že so začele njegove močne roke osvobajati živali. Opravil je to z blago skrbnostjo. Sedel sem na klop pred hišo in počul Elija o dogodkih pretekle noči ter o vsem, kar je bil pripovedoval Geoffrey Montpelier.

»Člane predstojništva sem že sklical,« sem zaključil, »in ko bodo zbrani, moramo takoj obvestiti vse moške, potem pa začnemo utrjevati občinsko hišo. Čim manj zaenkrat zvedo ženske o teh rečeh, tem bolje.«

»Potem bo pač najbolje, če greva takoj na pot,« je odgovoril Eli. Toda ko sva se nekaj korakov oddaljila od hiše, je postal in rekel premišljeno: »Kar si mi pa posodil, moraš vendar vzeti nazaj, Filip. V mislih sem te enačil s tvojim očetom in...«

»Bržčas bi te bil tudi jaz primerjal s tvojim očetom, če bi ga bil poznal, Eli,« sem menil v šali.

Toda Eli je gledal resno predse. »Ali nisi nikoli čul o tem...? Moj oče je bil doma iz Merséja in je našel smrt, ko je brezumno pijan padel v močvirje in utonil. Pri tem pa je bil dober in bister mož, kadar je bil trezen, seveda. Zapustil je deset otrok, same sinove.«

»Morda je odtoč tvoj globoki odpor zoper žganje.«

Trudil sem se, da bi našel preprost, človeško razumljiv vzrok za Elijeve zagrizene nazore.

»Nikakor ne, je ugovarjal in grbančil čelo. »Človek je ustvarjen po božji podobi in pijanec sramotno skruni svojo namemlo. Sovražil bi žganje prav tako, če bi moj oče ne bil nikoli srknil niti kapljice.« Sam zase sem podvomil o tem. Toda danes so bili drugačni opravki, kakor da bi se prepirali o takih rečeh.

Prispela sva do občinske hiše. Gospod Thomas si je pravkar dal opravka s tem, da je na vrata pritrjeval list z novimi zakoni. Domislil sem se vzroka našega današnjega sestanka in nehote sem se moral

DOMAČE NOVICE

* **Socialna pomoč Vrhovnega komisarja.** Obveščajo se vsi oni, ki so prejeli od tega urada podporne bone (nakaznice za živila), da te lahko vnovčijo pri svojih stalnih trgovcih. Trgovci so pa dolžni vse bone sprejeti in jih do 5. vsakega v mesecu predložiti Združenju trgovcev, Trgovski dom, v svrhu poravnave.

* **Izdelovanje igrač.** Iz pisarne šefa pokrajinske uprave, oddelka za trgovino, obrt in industrijo, je bilo objavljeno, da je o nadaljnje odredbe dovoljeno izdelovanje igrač, vendar izključno iz neracioniranih tvarin, pridobljenih na domačem trgu in pod pogojem, da se v obrtnih obratih za tako izdelovanje ne najdemo nove delovne moči. Take igrače se smejo prosto prodajati.

* **Železniški promet na Dolenjsko.** Dne 3. februarja 1944 se je pričel potniški promet na progi od Ljubljane do Čušperka. Iz Ljubljane odhaja vlak ob 7.50 in ob 12.31, iz Čušperka pa ob 8 in ob 14.13.

* **Zbirka starih kovin** se je v Ljubljani zelo dobro obnesla. Šolska mladina je pridno obiskovala mše in vendar vseh ni mogla obiskati v treh dneh, kolikor je bilo izprva določeno. Tako je kazalo nabirati še po nedelji. Mladina je znašala polne vreče raznih starih kovinskih predmetov, nekateri so napolnili cele vozičke. Posamezne zbirke so nato odvažali v skupno zbirališče. Ker se po ljubljanskih hišah, dvoriščih, podstrešjih in kletih skriva še dosti stare navlake, ki je stanovanjci še niso mogli pripraviti, bo slej ali prej kazalo prirediti tako zbirko v še večjem obsegu. V zameno bo dobili iz Nemčije že gotove izdelke. In potem se bo začela širokopotezna obnova naših krajev. Treba bo mnogo, mnogo gradiva, zato ljudje nikar ne zametujte starih kovin, marveč jih shranjujte do prihodnje zbirke.

* **Smrt zaslužnega slovenskega čebelarja.** V starosti 76 let je umrl na Svečnico v Zgornji siški g. France Rojina, nadučitelj v pokoju, eden izmed najboljših slovenskih čebelarjev in lovcev. Nemljivo zaslugi si je pridobil, ko je prevedel znamenito Janševo knjigo »Popolni nauk o čebelarstvu«, v »Lovcu« pa je objavil izvrstne članke o zelenem kraljestvu. Polnih 21 let je sodeloval pri »Slovenskem čebelarju« in so bili njegovi članki posebno priljubljeni. France Rojina je bil rojen pripovednik in je le škoda, da se ni udeleževal tudi kot pripovednik pisatelj. Bil je častni član Čebelarkega društva. Na zadnji poti ga je spremlilo mnogo prijateljev, v slovo pa mu je toplo izpregovoril g. Josip Kobal.

* **Vrhnika je mnogo pridobila,** ker je nedavno prešel ves kompleks Polakove tovarne v last znane slovenskega industrijca g. Savla Kalina, ki bo po popravilu vseh poslopj otvoril usnjarno v še večjem in modernjšem obsegu kakor je bila

svoj čas pod prejšnjim lastnikom. Vrhnici so s to pridobitvijo zelo zadovoljni, saj je na Vrhniki mnogo strokovno sposobnih delavcev, ki pa so prehodno zaposleni v drugih strokah.

* **Vrbove mačice** so prve znanilke novo porajajočega se življenja spomladi. Ob letošnjem izredno ugodnem in toplim vremenu so začele brsteti že v januarju in kazati svoj sivi kožušček. Ljudje se jih vesele, režejo vršičke in jih nosijo domov. Nekateri pa jih narežejo cele butare, nosijo jih na trg in jih prodajajo. Ne zavedajo se, da delajo s tem veliko škodo čebelarjem, ki naberejo na teh mačicah spomladi največ obnožine ali cvetnega prahu. Obnožina je za mlade čebele to, kar je za naše otroke kruh. Zaradi velike koristi so vrbove mačice v vseh kulturnih državah pod zaščito. Tudi pri nas je prepovedano trganje vršičkov in mačic vrbovja. Kdor pa želi na svojem vrtu zasaditi vrbov grmiček, kjer si bo lahko vsako pomlad nabiral vejice, ta dobi brezplačno potaknjence ali sadila pri Čebelarkega društvu.

* **Pornost** ... podaljša ... klavnice so lani ... 321 konjskih živali, od teh 197 konj in 194 kobil. V silo je bilo zaklano 5 konj in 4 kobile. Predlanskim je bilo zaklano 245 konj. Lanska številka je primerno visoka, toda pred dobrimi 15 leti, ko je bila gospodarska kriza in je bilo goveje meso drago, je bil zakol konj v Ljubljani še večji. V Ljubljani obratujejo zdaj že trije konjski mesarji, ki imajo ob gotovih dneh v tednu, od torika do petka, veliko število odjemalcev.

* **Zavraten umor Rafaela Batistića.** Prejšnji četrtek zjutraj sta vdrla v spalnico veletrgovca Rafaela Batistića v Stražišču pri Kranju dva tolovaja. Zahtevala sta žganja, cigaret in denarja. Ko je Batistić stopil k nočni omari, kjer je imel listino, so počili štirje strelji in Batistić je, zadet v glavo, na mestu izdihnil. Zavratni zločin je vzbudil splošno ogorčenje. Batistić je bil šele 42 let star in je že pred sedanjostjo zelo razvil svojo veletrgovino s kožami. Zapustil je vdovo, sinka, pohčerjenko, očeta in širok krog sorodnikov. Pokopali so ga v soboto popoldne.

* **Nevaren požar,** ki pa je bil k sreči brz zaustavljen, je nastal v znani gostilni pri »Slepem Janezu« v Zapužah nad Ljubljano. Tleti je začelo v zgornji shrambi za sušenje mesa. Vnel se je lesen strop in začel se je širiti strupeni plin. Gospodar Fran Šušteršič in hčerka sta hitela, da bi v shrambi pogasila ogenj. Plin pa ju je omamila, da sta se nezavestna zgrudila na tla. Na pomoč poklicani obudili k življenju hčerko, ki je bila rešena. Težja zapustitev pa je bila pri gospodarju, ki so ga mestni reševalci so z dihalnim aparatom kmalu morali prepeljati v bolnišnico.

* **Beraška nadloga okoli Postojne.** Vedno več otrok se klati okoli Postojne. Prihajajo z vseh vetrov, največ z vlaki. Pripovedujejo razne ganljive zgodbe in prosjačijo. Dognano pa je, da tudi prenašajo komunistično pošto. Železniško osebje

ima s temi otroki vedno večji križ. Storjeno bo potrebno, da se romanje potepuških otrok kar najbolj omeji.

* **Nesreča z nabojem.** Iz Gorice poročajo: 14 letni Karel Merlak je šel po polju in videl na tleh naboj. Brnil ga je z nogo, nakaž je naboj eksploziral. Starši so našli sina vsega oblitega s krvjo in so nevarno ranjenega prepeljali v bolnišnico.

* **Nevarno grabljenje.** V bolnišnico v Gorici je bila prepeljana neka 23 letna kmetica iz Dolenjskega Cerovega. Ko je grabila listje, je z grabljami zadela v nekaj, kar se je naenkrat razpočilo in so drobci ženo nevarno ranili. Taki dogodki dokazujejo, da je marsikdo raztreseno strelivo in da je treba čim več previdnosti.

* **V gozdovih okoli Gorice,** zlasti v Panovcu, so zadnje mesece ljudje kar na debelo sekali drva in jih vozili v mesto, kjer drv primanjkuje. Gozdovi v Panovcu so pa državna last. Obiasti zdaj opozarjajo, da bo vsakdo, ki bo brez dovoljenja sekal les v teh gozdovih, strogo kaznovan.

* **Dva ranjena otroka.** Štiriletna Emma Kebrova in petletni Guerrino Furlani sta na travniku blizu Gorice našla ne veliki izstrelek, po katerem sta nekajkrat udarila s kamnom. Izstrelek je počil in oba ranila. Deček je dobil hujše poškodbe ter je moral ostati v bolnišnici, punčka pa je lahko že šla domov.

* **Kdo je utopljenec?** Na Svečnico popoldne so ljudje ugledali v Ljubljani blizu karmeličanskega samostana v Mostah utopljenca, ki je bil kakih 24 let star in po vsem videzu delavec. Prepeljan je bil na Zale, kjer so ga po obdukciji pokopali. Komur je o pokopniku kaj znanega, naj obvesti upravo ljubljanske policije.

* **Letošnje knjige Vodnikove družbe** so pred kratkim izšle. Kritika in čitače občinstvo sta sprejela letošnje knjige izredno pohvalno in navdušeno. Kdor si jih še ni nabavil, naj to stori takoj, dokler traja še zaloga. Knjige dobite v družbeni pisarni (Narodna tiskarna), ali v knjižarni Tiskovne zadruge, Selenburgova 3, oziroma v Učiteljski knjižarni, Frančiškanska ulica 6.

* **Knjiga za mlado in staro.** V kratkem bo izšla v založbi Narodne tiskarne prikopno opremljena znamenita Steubnova mladinska knjiga »BRZONOZEČ IN PUŠČICA« (Bela dvojčka v indijanskem ujetništvu). Povest je med najboljšimi, kar more pokazati mladinska literatura na svetovnem knjižnem trgu. Je vsebinsko vseskozi napeta, njen poseben pomen pa je v vzgoji mladine k samozvesti, pogumu, tovarštvu in ljubezni do prirode. Vezan izvod bo veljal 28 lir, broširan pa 20 lir. Sinku in hčerki ne morete ustreči z boljšim darilom, kakor s to knjigo, katero boš tudi sam ponovno in ponovno prebral. Ker bo knjiga tiskana v omejeni nakladi, priporočamo, da se nanjo vnaprej naročite in sicer pisмено na naslov: Uprava »Domovine« v Ljubljani, ali pa osebno pri upravi »Jutrac« v Narodni tiskarni.

NAJLEPSI SPOMIN — FOTOGRAFSKA POVEČAVA, tudi po vsaki stari sliki. FOTO BEM, Ljubljana, Wolfova ulica 6.

smejati, ko sem ga videl, kako pridno je s kladivcem razbijal po vratih.

Ko sem v predstojništvu razložil pretečo nevarnost, so se vsi skladali z menoj in s predlaganimi ukrepi za obrambo. Čas je prišel, mesec bo začel pojemati in tako smo naslednje dni delali od jutra do večera. Lesene stene in streho občinske hiše smo na debelo obložili z ilovico, zamašili smo vse špranje, da kmalu ni bilo videti lesa. Razen tega smo izkopali studenec in ogradili velik travnik, kjer je bilo prostora za številno živino, z visokim plotom prostrenih kolov.

Med delom sem si kdaj pa kdaj proti svoji volji predstavljal, kolikšna groza bo zavladala v tem kraju, ako bodo Indijanci resnično napadli. Ob neki taki priliki sem naravnost čutil, kako je tomahavk precepil mojo glavo. Zato sem se tem bolj čutil veselosti in dobri volje, ki nista niti za trenutek zapustili Geoffreya Montpelierja kljub velikim ranam na glavi.

Geoffrey je bil že kar od prvega dne zelo priljubljen v naselbini. S svežo belo ohvezo na glavi, v modrem suknjiču, ki je še kazal krvave sledove prestanega boja, se je takoj znašel pri občinski hiši, da bi kljub rani pomagal pri utrjevalnih delih.

Njegova priljubljenost je imela svoj vzrok gotovo v tem, da smo v njem videli moža, ki nas je opozoril na pretečo nevarnost. Obenem pa je mladik moč znal osvajati. Bila mu je dana redka lastnost, da je vsakomur rekel prav tisto, kar je dotičnik najrajši čul, ne da bi zaradi tega bil gostobesednik ali lizun. Ne, po narodi mu je bilo dano, da je z vsakim človekom ravnal tako, kakor je pač bilo treba z njim ravnati. In razen tega ga je obdajal čar tujstva, čar moža, ki je prišel od daleč. Vse na njem je bilo svojevrstno — kako je govoril, kako je z elegantno kretnjo odstranil prašek na suknjiču, kako je hodil in se smehljaj.

Celo to, da je bil gospod in vsekakor plemič, je povečevalo njegovo priljubljenost. In to je bilo v tem okolju prav za prav presenetljivo. Doslej sem bil jaz edini, ki sem se v Zionu lahko imenoval plemiča. Toda jaz sem to veljavo, ki mi jo je bila usoda naklonila ob rojstvu, zavrnil v obeh svojih sodržavljancev s tem, da sem opravljal težka dela, podiral drevesa, podkopal konje in pomagal v potu svojega obraza obdelovati lastno polje. Geoffrey Montpelier pa se je od drugega ali tretjega dne dalje zadovoljeval s tem, da je z zapovedujočim

glasom odrejal to in ono in jaz sem s tihim občudovanjem ugotovil, da je bilo drugim samo po sebi umevno, voljno ubogati njegova navodila. Polagoma sem razumel, da ima preprosti človek rad, če mu jedrnat in jasno poveš, kaj naj dela, seveda, ako zapovedujoči zna pridobiti podložnikovo privrženost. In še to sem spoznal, da v Zionu že dolgo nismo imeli vodilne glave in ravnanja roke. Natanael Gore je bil mrtev, jaz pa ga nisem mogel dostojno nadomestiti.

Geoffrey Montpelier si je pa tudi sicer znal na ta način pridobiti zaupanje, da je prebivalce Ziona natančneje poučeval o Indijancih in o načinu njihovega bojevanja. Zdar, ko je bila nevarnost že tako blizu, da smo morali ponoči postavljati straže na mejah naselbine, nam je bilo važno, da čim natančneje spoznamo preteče grozote.

»Indijansko poslikanje za boj!« Te besede so nas doslej tako prešinjale, da nas je obilil hladen pot. Geoffrey Montpelier pa nam je razložil: »Te zlodje je prekleto lahko zadeti, kajti, kadar gredo v boj, si naslikajo na čelo veliko tarčo v svetlorumeni barvi...« Kako pomirjevalno je pač bilo, da je vojno šemljenje, o katerem smo doslej čuli same grozljivosti, postalo nekaj takega, kar nam je omogočalo merjenje in dobre zadetke. Sodim, da je celo Eli odpustil Geoffreju tisto osovraženo besedo »prekleto«.

Minil je teden, ne da bi se bilo kaj zgodilo. Občinska hiša je bila obilno založena z živežem in vsi prebivalci Ziona so bili pripravljeni, da ob prvem znaku nevarnosti pohitijo tja. Illovica se je posušila in se strdila. Razpoke, ki so pri tem nastale, so bile skrbno zapolnjene. Dixon si je toliko opomogel, da je po nekaj ur čez dan lahko sedel v naslonjaču, ki smo mu ga postavili v njegovo sobo. Gospod Thomas je šel od hiše do hiše in je ljudi svečano opozarjal, da mora odslej vsakdo, bodi mlad ali star, prihajati k službi božji. In resnično je po dolgem času spet enkrat deževalo, potem ko je dan prej bilo vse prebivalstvo do najmanjšega otroka zbrano pri službi božji.

Naslednjo sredo se je Ralfu po večkratnih neuspešnih poskusih posrečilo, da je premagal Hanin odpor zoper poroko. Ko je bil gospod Thomas obveščen o bližnji poroki, je bil sicer prepričan, da sta bila oba že dlje časa poročena brez blagoslova, vendar se je tembolj veselil obeh spokorjenih grešnikov.

(Nadaljevanje)

PO SVETU

× »Neumni in zločinski vladar.« Reuterjev (angleški) posebni dopisnik je poročal iz Barija, da je grof Carlo Sforza v svojem zaključnem govoru na konferenci italijanskih političnih strank imenoval kralja Viktorja Emanuela »neumnega, podlega, malopridnega in zločinskega vladarja« ter da je napadel njegovo vladno kot »majhnega gnijodega mrliča«. Zastopniki so ob koncu konference sprejeli sklep, v katerem zahtevajo kraljev odstop in pozdravljajo osnove vladne, ki bi jo tvorile vse, na konferenci zastopane stranke.

× Finci se bodo borili do zadnjega. Finski časopis »Helsingborgs Dagblad« se je te dni bavil v uvodniku s finko bodočnostjo in je opozarjal, da so Sovjeti in zavezniški storili vse, kar so mogli, da bi prisilili Finsko k vdaji, kar bi bilo po njihovem nazoru seveda najugodnejše. Potem bi lahko uporabljali Finsko kot oporišče proti Baltiku in Norveški. Vendar lahko zagotovo, da Finska ne bo prej končala vojne kakor Nemčija. Izgleda, da imajo Sovjeti v primeru svoje zmage večje cilje kakor samo vključitev Finske, da bodo namreč poskušali preko Skandinavije vzpostaviti zvezo z Anglijo. Norveško bi brez dvoma tudi radi vtaknili v zep in precej dokazov priča o tem, da čaka švedsko enaka usoda. Kritični položaj na vsem severu bi bil nujna posledica vsega tega. Vendar se bo Finska branila do zadnjega pred Krimljemimi hordami; obrambne možnosti pa so sedaj tudi mnogo boljše, kakor so bile prej.

× Za komunizem v Srbiji ni mesta, piše beograjski dnevnik »Novo vreme«. To pa zato ne, ker ima komunizem peklenški načrt, da bo uničil srbski narod, ki mu je pri njegovem načrtu, da bi boljše viziral Balkan, napoti. Brez uničenja Srbov ne bo Balkan nikdar komunističen. Komunisti pa bi morali vedeti, tako naglašajo list, da bo srbski narod v tem boju zmagal, ker je danes enoten in strjen v svoji obrambni fronti.

× Židovski voluni v angleški in sovjetski službi. Španski list »Kierro« je priobčil pod naslovom »Švedska in židovski vprašanje« članek, v katerem piše med drugim: Do pred kratkim na švedskem sploh ni bilo židovskega vprašanja. Vselejvati so se pričeli počasi in neopazno. S tem pa ni rečeno, da si ne bi židje na švedskem priborili z občajnimi židovskimi metodami odločilnih položajev. Skratka: danes obvladajo ves tisk, radio, poročevalske urade in založništva knjig. Na ta način obvladajo vso švedsko literaturo, ki jo tako tudi strokovno nadzorujejo. Židovska hiša Wallenberg ima danes na švedskem za več kot 2 milijona kron premoženja. Mnogo židovskih finančnikov pa vzdržuje zveze z mednarodnimi židovskimi denarnimi magnati. V nobeni državi se ni znal žid tako prikrivati kakor na švedskem. Saj človek sploh ni vedel, da prevladujejo židje v njegovi domovini na moralno-političnem, finančnem in kulturnem polju. Uradno pa je bilo nedavno v Stockholmu izjavljeno, da se je v zadnjih letih vselilo iz Nemčije, Avstrije, Balkanskih držav, z Norveškega in Danskega na švedsko okoli 20.000 židov, vendar trdijo protizidovski švedski krogi, da je najmanj 50.000 židov v zadnjih letih preplavilo švedsko. V vojnem času, ko so tudi v nevtralnem švedski pričele gotove potrebe primanjkovati, so se vrgli številni židovski emigranti na črno borzo. Vsakih par tednov je kak večji proces proti tem verižnikom. Posebno Robert Guttman, je znan kot nekronani kralj stockholmske črne borze.

× Huda suša v Ameriki. Kakor javljajo iz New Yorka, je obiskala žitnico Zedinjenih držav in rodovitne predele na Srednjem zapadu katastrofalna suša. Lahko jo primerjamo le s sušo pred desetimi leti, ko se je zemlja drobila v prah in ni bilo skoraj nobene letine. Izredno suha zima, v kateri so bile padavine za povprečno 20% pod normalo, je škodovala ozimni in senu. Največjo škodo trpijo Dakota, Iowa, Nebraska, Kansas, Minnesota in Illinois. V Nebraski je na primer že polovica ozimne uničena. Oblasti v Minnesoti označujejo položaj kot kritičen, v Iowi pa se boje najhujšega.

× Rodovitnost črne rase. Iz New Yorka poročajo, da se je bela rasa v New Yorku po neki uradni statistiki za zadnje desetletje povečala samo za 6%, dočim se je črna rasa povečala za 38%. Listi pripominjajo, da so druge rase po toliko belo raso v rodovitnosti in da demografsko zmagojujejo v New Yorku črncl.

× Zmerjanje za vojno posojilo. Da bi uspelo četrti ameriško vojno posojilo, je pričel Roosevelt zadnje čase brezobzirno in nesramno propagando proti Japonski. Zasramoval je japonski narod zbog domnevnih krutosti japonskih vojakov nasproti ameriškim vojnim ujetnikom, in to na najhujši način, ter je organiziral pravo gonjo, ki je

spravila ameriški narod v besno ogorčenje in slepo mržnjo proti Japonski. Uspeh te lopovščine je bil, da je bilo vojno posojilo celo preplačano. Toda ne samo to je bil cilj te propagande, ampak so hoteli s tem tudi za vsako ceno preprečiti, da bi trezni elementi v Zedinjenih ameriških državah kakorkoli utegnili priti do besede in svariti prebivalstvo pred nevarnostmi Rooseveltove vojne propagande in njegove židovske klike. Ameriški tisk, ki je že več dni po povelju Bele hiše neprestano poročal strahovite reči o domnevnem sestradanju več tisoč ameriških vojakov v japonskih ujetniških tabo-

riščih, sedaj odkrito priznava, da je s tem izzvano ljudsko ogorčenje doseglo podvojitve podpisovanj četrtga vojnega posojila Rooseveltove klike.

× Ameriški vojniki veseljačijo. Zasedbene oblasti v Alžiru so bile prisiljene, da so odredile za ameriške vojake zaradi njih slabega vedenja policijsko uro in jo določile na 23. uro. Sedaj si prizadevajo, da bi policijsko uro podaljšali do polnoči, »to pa seveda samo v primeru, če bodo četa ohranile najstrožjo disciplino.« piše neki severoameriški vojaški list.

Biseri so vedno dragoceni

Sam Bog ve, kdaj je človek, ko je ob morju nabiral školjke in jih odpiral, našel prvi biser. Vseč mu je bil ta drobn in svojevrstni kamenček prav gotovo in obdržal si ga je za okras. Tisočletja je človeštvo tako zbiralo bisere. Najrazličnejši narodi, ki so živeli ob morjih, so v teku stoletij nabrali prave zaklade. Večinoma so jih dobili v dar svetišča ali pa so si jih zbrali deželni knezi. Čeprav praktične vrednosti biser nikdar ni imel, kvečjemu, da so ga razne vraže priporočale kot zdravilo — zdrobljenega v prah ga je moral popiti bolnik z vodo — je vendar naraščala njegova vrednost zaradi izrednega pomena, ki si ga je pridobil kot okras v nakitu.

Tako vidimo že v starem veku, kako je biser postal izredno dragocen. Ko so zinagovite rimske legije prodirale v Malo Azijo, so prav tam vojaki nabrali nešteto dragocenosti in zlasti bisero. V zmagovitem pohodu, ki ga je priredil rimski vojskovodja Pompej 63 let pred Kristusovim rojstvom, so nesli 33 kron iz samih bisero, dalje slike vojskovodje, napravljene iz bisero in nešteto drugega okrasja z biseri. V starem Rimu je kmalu vse tekmovalo, kdo bo nosil lepše bisere, kdo se bo bolj postavil z njimi. Cesar Kaligula je oplenil cele province, da je zbral zaklad bisero, ki je bil vreden okrog 60 milijonov lir. Kaligula je obesil tudi svojemu konju okrog vratu ovrtnico iz bisero, krvolok Neron pa je nosil z biseri ošite copate. Izredno zapravljanje je kasneje privedlo do tega, da so bile izdane prepovedi nositi biserno okrasje in kupčevati z biseri.

V krščanski dobi v Evropi je lov za biseri v veliki meri ponehal. V pravi domovini bisero ob Indijskem oceanu in ob zahodni obali Tihga morja pa so še naprej nabirali te dragocenosti. Pravilčno bogastvo so si v stoletjih nabrali prav indijski knezi. Ena največjih dragocenosti na svetu je prav gotovo znameniti pavov prestol, ki ga je dal izdelat Mogul Sa Šah Jehan v Delhij. Ta prestol je bil prenesen konec 18. stoletja v Teheran. Ves baldahin nad tronom, stebri oporniki in sončniki so vsi na gosto obloženi z biseri. V sredi ozadja se pne pav, ki nosi na prsih velik biser, vdolan v rubin. Največ so vredne noge prestola. Dvanajst jih je in vsaka je povita z

bisernimi cgrlicami. Ta čudoviti prestol cenijo danes na 500 do 600 milijonov lir.

Ko človek sliši o teh dragocenostih, ki jih je ustvarila človeška nečimernost, se mora nehoti spomniti trdega dela potapljačev. Ti se spuščajo do 30 metrov globoko na dno in tam, ves čas v življenjski nevarnosti, nabirajo školjke, od katerih le redke postrežejo z biserom. Koliko dela je v nabranih biseri, kolko trpljenja, solza in zločinov! Navadno čujemo tudi, da biseri »umirajo«. Včasih zgubi biser svoj sijaj, barvo in lepoto. To je le deloma res. Biseri se res pokvarijo, če jih ne čuvamo in ne previdno nosimo. Vsak biser je prevrten, ker ga sicer ni mogoče nanizati na svileno nitko. Po svileni nitki pride lahko voda in vse druge škodljive snovi v notranjost bisera. Od znotraj navzven se začne polagoma razkroj, ki biser uniči in mu vzame lepoto. V zvezi z ugašanjem lepote bisero je zanimiva zgodba, ki jo pripovedujejo o biseri cesarice Šarlote. Žene nesrečnega cesarja Maksimilijana, ki je bil ustreljen v Meksiku. Iz neznanega razloga so biseri cesarice Šarlote izgubili ves sij. Imela je dragocene zbirke in ko je živela v Vramaru, je dala vse bisere v košarico in jo privezala na vrh dala spustiti na določenem mestu v Jadran. Bil je to zadnji poskus, da bi slana morska voda vrnila biserom sijaj. Ko so po določenem roku služahnki z jadrnico odjadrali iskati mesto, kjer so ob pečevju spustili košaro v morje, se sicer našli vrvi in železno verigo, košare pa ne. Pravijo, da se je košara odtrgala in vnila bisere morju. Drugi pa vedo povečati, da je ta zgodba le izgovor in da je cesarica Šarlota bisere v stiski drugega za drugi n prodala pravljica o potopljeni košarici pa da je nastala zato, da ljudje ne bi uganili, kam so v resni biseri prešli.

Eden izmed največjih bisero na svetu je tako imenovani biser Hope. Biser tehtja devetdeset gramov. Sicer nima občajne pravilne oblike vendar to nspako v veliki meri odtehtava izredna velikost in pestrost barv. Tam, kjer je biser najbolj širok, ima temnozeleno barvo, ki prehaja nato proti vrhu v snežnobelo. Vrh bisera je vdolan v zlato krono, okrašeno z diamanti, rubini in smaragdi.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

PUPILARNO
VARNA!

IZPLACUJE

»A VISTA VLOGE« VSAK CAS, »NAVADNE« IN »VEZANE« PO UREDBI. — SODNO DEPOZITNI ODDELEK, HRANILNIKI, TEKOCI RACUNL — ZA VSE VLOGE IN OBVEZE HRANILNICE JAMCI

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

SMEŠNICE

MED ZAKONCI

Mož: »Ali ni čudno, da največji tepci dobe naj-
lepše žene?«

Žena: »Nikar se ne prilizuj, France.«

PESNIKOV VZDIH

»Ah, če bi imel jaz danes samo tista živila,
ki so jih v moje poezije zavili, bi bil najsrečnejši
človek v domovini!«

KDO IMA PRAV?

»Ako se mlinar in dimnikar stepeta, kdo ima
končno prav?«

»Mlinar, ker ima črno na belem.«

V STARIH CASIH

Vinjen pevec je zatezal v noči domov grede:
»Kje dom je moj?«

Stražnik ga zgrabi in potolaži: »Čakajte, to
vam bomo na rotovžu povedali.«

NERODNA REC

»Zakaj pa tenorist tako robanti v garderobi?
Kaj mu ni zadost, da je dobil ovet lovorjevih
vencev?«

»To že, to, toda plačal jih je deset.«

VINO

Aleš: »Kako vam ugaja to vino?«

Janez: »Tako, tako! Pri jedi je dobro.«

Aleš: »Da, a pri pijanju je slabo.«

ZREZEK

»To naj bi bil telečji zrezek, vi, natakari? Tak
telečji zrezek je razžaljenje za vsako tele.«

»Oprostite, gospodi! Nisem vas hotel žaliti.«

DVOMLJIV POSLON

»Ti bi me prav gotovo iz ljubezni ne pojedel,
je rekla žena razgrajajočemu možu.«

»Ako bi bilo to mogoče — bi srecal rad še
danes!«

PRED SODNIKOM

»Zakaj ste ukradli zapestnico iz zlatarjeve iz-
ložbe?«

»Bog pomagaj! V oknu je bila tablica z napi-
som: Izrabite lepo priložnost! Temu lepemu vabilu
se pač ni bilo mogoče ustavljati.«

RAČUN ZA VINO

Natakari pri računu: »Koliko ste popili?«

Gost (ki se komaj drži na nogah): »Ne vem.
Toda po mojem stanju ne smete računati — jaz
ga namreč nič ne prenesem.«

V GLEDALIŠČU

Gospa Verižnikova pride h koncertu vsa za:
sopla: »Kaj pa igrajo zdaj?«

Sluga: »Deveto simfonijo.«

Gospa: »Kaj — že deveto? Sem mislila, da še
nisem tako pozna.«

VINŠKA MODROST

Precej okajen možiček se prizgiblje do brvi, ki
ima samo na eni strani držaj, in zagodnja: »Taka
neumnost — kakor bi bil človek samo po eni
strani okrogel!«

RAZOCARANJE

Mlada žena (možu, ki se je vrnil iz pisarne):
»Si se kaj spomni name, možiček?«

Mož: »Vsakokrat, ko sem si hotel zapeti suk-
njič, pa sem videl, da mi še nisi prišla gumba.«

DIVJAK

Janez je dobil v šoli zausnico, ker je bil nemi-
ren. Fant pa je bil vaje pretepanja in je hotel
učiteljici vrniti klofuto. Zato je moral pred šol-
skega upravitelja. Na vprašanje, zakaj je to storil,
je odgovoril: »Saj je ona prva začela.«

DVOUMNOST

Učitelj: »Ali je naloga prav rešena?«

Mihec (tiho): »Da!«

Učitelj: »Govori glasneje, kaj misliš, da imam
taka ušesa kakor osel?«

Mihec (prav glasno): »Da!«

TOLAZBA

In naj bo dekle še tako staro, ko se poroči,
postane mlada žena.

IBSEN — ANALFABET

Veliki norveški pisatelj Henrik Ibsen je bil zelo
kratkoviden. Nekega dne je šel po cesti, preko
katere je visel velik letak. Ibsen je pozabil doma
naočnike in je prosil nekega mimoidočega: »Opro-
stite, kaj pa je napisano tu gori?«

»Oh, dragi moj, toliko vem kakor vi. Tudi jaz
ne znam brati.«

VELIKA ŽELJA

Teta: »Zelo rasteš, Janezek. Kmalu boš večji
ko tvoj oče.«

Janezek: »Joj, da bi že kmalu bil! Potem bo
moral očka vse stare hlače ponositi za menoj.«

Domače zdravilne rastline

Kako jih nabiramo in sušimo

39. † ČRNI TELOH

Črni teloh ima črno ali temnorjavo, grčavo ko-
reniko, debelo za meziniec. Ze pozimi poganja na
okroglih, izprva kijukasto ukrivljenih steblih ve-
like, bele cvete, ki pozneje navadno pordečijo. Na
cvetu vidimo kakih pet velikih, okroglastih listov,
pred njimi v kolobarju kakih deset rumenih tul-
cev, potem proti sredi mnogo prašnikov in prav
v sredini 4—9 zelenih pesticev. Ti dozore v me-
šičke, ki pokrivajo rjava semena, postavljena v
dve vrsti. Listi so jako veliki in razrezani na
7—9 podolgastih rogčev, ki so proti koncu na-
pijeni. Trdi so, nekako usnjati in obstanejo čes-
tuno.

Črni teloh ima po raznih krajih razna imena,
kakor talog, talovnik, kihavnik, slepice, kurjica,
zavlačni koren i. dr. Raste po gorskih gozdih in
rebrih in je ves strupen. Največ strupa je v ko-
reniki. Ponekod se kupujejo korenike za prire-
janje zdravil, zato se nabiranje korenin izplača.
Kopljemo jih spomladi in jih smemo sušiti tudi
na soncu.

Tudi korenika zelenega teloha se rabi v zdra-
vilne svrhe. Zeleni teloh ima zeleno koreniko in
zelene cvete, ki so pa prav tako ustrojeni kakor
cveti črnega brata. Steblo je vsako in vejnato,
listni rogčji pa po vsem robu napijeni.

Križanka št. 6

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. okus časa, 4. dragocena kovina,
10. kulturne prosvetljene, 18. dva skupaj, 17. sve-
topisemska oseba, 18. zaščiten, zavajovan, 20. za-
diga, spojna točka dveh konopcev, 21. se bavi z
gospodarsko panogo, ki je pri nas sestavni del
kmetijstva, 24. lahkoletni, 26. menica, 27. igrišča,
borilnice, 29. kemična barvila, 32. del turistične
opreme, 33. enota časa, 35. starogrški junak, 36
milejša beseda za vraga: črn, 38. nakopčec, vršen,
42. oblika pomožnega glagola, 44. kratica za
označbo časa, 46. kratica za črca, 47. latinski po-
zdrav, 49. Pregljiva tragedija, 51. elementarne
nasreče, 54. okrajšano žensko ime, 56. vinski kis,
58. osebn. zaimsek, 59. gora v Grčiji, 61. otok med
Anglijo in Irsko, 62. vazalu lastna nepremična
movina, 64. reka v Angliji, 66. užaljen, razsrjen,
besen, 68. osebn. zaimsek, 70. večja skupina živali,
72. zvezčana, izurjena, 74. obrtnik, 76. okrajšan
podredni veznik, 78. rimljanska utrdba na naših
tleh, 80. grška crka, 81. v noči, 82. neparne, 83.
bojazljive, nepogumne, 85. osebn. zaimsek, 86. ptič-
ji glas, 87. okrajšan predni veznik, 88. duhov-
niki pri Izraelcih, 89. jeza, bes, 91. dva enaka
soglasnika, 92. kazalni zaimsek, 94. veznik, 96.
žensko ime, 97. praprebivalci Amerike, 99. pritok
Donave, 101. neumna, bedasta, 102. neprijetno,
neokretno, spravlja v zadrego, 103. dobiček pri
tomboli.

Navpično: 1. glava družine, 2. gora na Koro-
škem, 3. bolezen, 4. mesec, 5. pokrajina ob Renu,
6. žensko ime (množ.), 7. drobna trščica, 8. mo-
ško ime, 9. ploskovna mera, 10. osebn. zaimsek
(množ.), 11. žensko ime, 12. voznik, 13. zavetišče,
prilježališče (dvojina), 14. nikalnica, 15. goreč-
nost, vnema, 17. proizvod mila (narobe), 19. hlap-
ljiva, v zdravilstvu uporabljana tekočina, 22. na-
zvi, označbe, 23. moško ime, 25. pol kače, 28.
botre, redovnice, 30. polotok v Jadranskem morju,
31. domača žival, 34. igralna karta, 37. priprav-
ljena, z veseljem, 39. vas v ljubljanski okolici,
40. prijatelj tuje lastnine, 43. posnemati, očitati,
45. značilnost muslimanskih mest in vasi (mno-
žina), 48. vodne naprave v javnih vrtovih, 50.
postaja na progi Ljubljana-Zidani most, 52. del
kolesa, 53. velika celina, 55. pevski glas, 57. šte-
vilo, 60. pevski glas, 63. drevo in sad (množina),

1	2	3		4	5	6		7	8	9		10		11	12	13	14	15
16				17				18			19			20				
21			22					23			24		25					
	26						27			28		29					30	
31		32								33		34		35				
36	37				38	39		40	41			42	43				44	45
46			47	48			49				50		51	52		53		
54		55		56		57			58		59	60				61		
	62		63			64		65		66	67				68			
69		70			71		72		73						74		75	
76	77		78			79		80				81			82			
83		84					85				86				87			
88					89		90			91			92	93		94	95	
96				97					98				99		100			
101								102							103			

65. predlog, 67. italijanski vzklík, 68. tovarna ži-
val, 69. župnikov pomočnik, 71. predlog, 73. vez-
nik, 75. medmet, 77. jedrnato, zdravo, polno, 79.
nikalnica, 84. pripadnik izumrlega tatarsko-mon-
golskega plemena, 85. opravlja poljsko delo, 86.
zagozda, žebelj, 89. kratica za akademski naslov,
90. bližnji sorodnik, 91. zimski pojav, 93. pripad-
nik izumrlega slovanskega plemena, 95. industrijs-
ka rastlina, 98. medmet, 100. nikalnica.

RESITEV KRIZANKE ŠT. 5

Vodoravno: 1. Hrvatsko Primorje, 9. dur, 10.
križ, 11. erg, 13. as, 14. Ston, 18. Or, 19. roba,
23. ol, 24. anemik, 26. pobuda, 28. gomila, 29. ope-

šan, 30. CD, 32. baš, 33. Rem, 34. na, 35. ara, 37.
ov, 38. en, 40. bar, 41. Italija, 42. nevaren, 43.
Una, 44. Er, 45. Om, 46. som, 48. Ra, 49. tla, 52.
dve, 55. so, 56. troboj, 58. karati, 61. moteta, 62.
agilen, 63. Ek, 65. silo, 66. t', 68. Amor, 69. in, 70.
nit, 72. Baku, 74. oda, 75. Sredozemsko morje.

Navpično: 1. Hus, 2. rr, 3. kk, 4. oro, 5. pir, 6.
rč, 7. je, 8. Ero, 9. davica, 12. glavav, 14. snob,
15. tema, 16. Omiš, 17. Nil, 19. rop, 20. Ober, 21.
buša, 22. Adam, 24. Ag, 25. Kalvarija, 26. pole-
novka, 27. an, 31. Drina, 34. Nanos, 36. ata, 37.
oje, 39. nem, 40. bes, 43. uraden, 47. Modena, 49.
tros, 50. Loti, 51. Abel, 52. Drim, 53. Valo, 54.
eter, 56. t. m., 57. Oto, 59. aga, 60. in, 64. kis, 66.
tam, 67. 'ks, 69. Ide, 71. tr, 72. Be, 73. uk, 74. of.